

**RIIKLIKE
MAJANDUSKATSETE
TULEMUSED**

2007

Koostajad:

Matis Moks	Viljandi Katsekeskuse Majanduskatsete osakonna juhataja kohusetäitja
Eve Siro	Viljandi Katsekeskuse Majanduskatsete osakonna peaaedronoom
Ülla Põldur	Viljandi Katsekeskuse Majanduskatsete osakonna peaaedronoom
Marju Kaasik	Viljandi Katsekeskuse Majanduskatsete osakonna aedronoom

VILJANDI KATSEKESKUS
Matapera küla, Pärsti vald
71065, VILJANDIMAA

Majanduskatsete osakond
Value Testing Department
tel/faks: (+372) 433 4406
e-post: viljandi@pmk.agri.ee
<http://pmk.agri.ee/viljandi>

Sordikontrolli osakond
Variety Control Department
tel: (+372) 433 4054
e-post: sordi@pmk.agri.ee
<http://pmk.agri.ee/viljandi>

SISUKORD

EESSÕNA	5
PÕLLUMAJANDUSUURINGUTE KESKUS	6
VILJANDI KATSEKESKUS	6
ILMASTIK.....	8
TALIRUKIS	10
TALINISU	12
TALIODER	19
TALITRITIKALE	22
SUVITRITIKALE	24
SUVINISU	27
SUVIODER	34
KAER	41
HERNES.....	45
KARTUL	47
MAIS	49
SUVIRAPS	51
TALIRAPS	58
RISTÕIELISTE HALJASVÄETIS- ja VAHEKULTUURID	60
HEINTAIMED	61
HEINTAIMED (katse rajamise aasta 2006) SAAGIAASTA 2007	63
HEINTAIMED (katse rajamise aasta 2005) SAAGIAASTA 2007	64
KÄESOLEVAS KOGUMIKUS KASUTATUD LÜHENDID	65
MÄRKUSED	66

EESSÕNA

Kogumikku „Riiklike majanduskatsete tulemused” antakse välja Põllumajandusuuringute Keskuse (PMK) Viljandi Katsekeskuse poolt Eesti põllumeestele üheksandat korda. Kogumik sisaldab 2007. aastal läbiviidud riiklike majanduskatsete (sordivõrdluskatsete) tulemusi.

Riiklikke sordivõrdluskatseid viib PMK läbi Taimetoodangu Inspeksiooni tellimuse alusel. Taimetoodangu Inspeksioonis (TTI) on välja töötatud kõigi katsetatavate kultuuride meetodikad majanduskatsete läbiviimiseks. Riikliku sordivõrdluskatse katsetsükli edukalt läbinud sordid võetakse Eesti sordilehe nimekirja Sordivalikukomisjoni poolt. Nimetatud komisjoni töös osalevad ekspertidena ka PMK katsepunktide agronoomid.

PMK taimse materjali laboris tehakse vajalikud kvaliteedianalüüsid sordivõrdluskatsetes olevatele sortidele. Analüüsitulemused vormistatakse lõplikult Viljandi Katsekeskuses.

Sordivõrdluskatsete tulemused on internetis kättesaadavad Viljandi Katsekeskuse koduleheküljel: <http://pmk.agri.ee/viljandi>

Riiklikke majanduskatseid viidi 2007. aastal läbi neljas kohas: Viljandi Katsekeskuses oli katsetes 189 sorti, Kuusiku Katsekeskuses 121 sorti, Võru Katsejaamas 94 sorti ja Jõgeva Sordiaretuse Instituudis 120 sorti.

2007. aasta katsealuste liikide kohta annab ülevaate tabel 1, milles on välja toodud sortide arv kultuuride lõikes katsekohtades.

Tabel 1. Sortide arv katsekohtades 2007. aastal.

KULTUUR	VILJANDI KK	VÕRU KJ	KUUSIKU KK	JÕGEVA SAI
Talinisu	30	14	14	14
Talirukis	3	3	3	*
Talitritikale	6	6	6	*
Talioder	3	3	3	*
Taliraps	16	*	*	16
Suvinisu	26	18	18	18
Oder	21	21	21	21
Kaer	19	15	15	15
Suvitritikale	1	1	1	1
Raps	35	*	35	35
Hernes	8	8	*	*
Mais	*	*	5	*
Kartul	5	5	*	*
Haljasväetiskultuurid	3	*	*	*
Heintaimed rajatud 2005	7	*	*	*
Heintaimed rajatud 2006	6	*	*	*

* kultuure katses ei olnud

Riiklikes majanduskatsetes olevaid sorte tutvustati 18-19. juulil Viljandi Katsekeskuses Viljeluspäevadel ja 12. juulil Kuusiku Katsekeskuses toimunud põllupäevadel.

25. mail 2007.a. omistati Põllumajandusuuringute Keskuse Viljandi Katsekeskusele kvaliteedijuhtimissüsteemi sertifikaat, mis tõendab, et Viljandi Katsekeskuse kvaliteedijuhtimissüsteem vastab standardi ISO 9001:2000 nõuetele. Sertifikaat hõlmab sordilehe koostamiseks vajalike majanduskatsete, uute sortide registreerimiskatsete ja sertifitseerimisele kuuluvate seemnepartiide järelkontrolli põldkatsete läbiviimist Viljandi Katsekeskuses, Võru Katsejaamas ja Kuusiku Katsekeskuses.

PÖLLUMAJANDUSUURINGUTE KESKUS

tel: 672 9137; faks: 672 9149; e-post: info@pmk.agri.ee

Põllumajandusuuringute Keskus (PMK) on erinevaid agrokekkonna ülesandeid täitev laboreid, katsepunkte ja osakondi ühendav riigiasutus. PMK ülesandeks on Eesti põllumajanduse edendamine Euroopa Liidu ühtses põllumajandusruumis läbi analüüside, põldkatsete, uute teadmiste loomise ja vahendamise.

PMK on kompetentsikeskuseks muldade, väetiste, seemnete, söötade, teravilja ja teraviljasaaduste, taimse materjali kvaliteedi ja ohutuse analüüsimisel, taimekahjurite määramisel ning põllumajandusliku seire ja hindamissüsteemi väljaarendamisel.

- laboratoorsed analüüsid (taimse põllumajandustoodangu kvaliteedi määramine, taimekahjustajate diagnoosimine, taimekaitsevahendite jääkide ja saasteainete sisalduse määramine taimsetes ja loomsetes produktides ning mullas, põllumuldade agrokeemilised analüüsid, mikrobioloogilised analüüsid söötades ja taimses materjalis)
- riiklike sordivõrdluskatsete ja sertifitseeritud seemnete järelkontrolli katsete ning teaduslike põldkatsete läbiviimine

AGRICULTURAL RESEARCH CENTER

Provides services to agricultural producers, scientific institutions, governmental supervisory bodies and other clients:

- *Laboratory analyses:
quality determination of agricultural plant production, plant pests diagnoses, determining the contents of residues of pesticide residues and contaminants in plant and animal products and soil, agro-chemical analyses of soil, microbiological analyses of fodder and plant production, seed quality testing*
- *Field tests and experiments:
conducting of VCU tests (Value for Cultivation and Use), DUS tests (Distinctness, Uniformity and Stability), postcontrol tests on certified seeds and scientific field experiments*

VILJANDI KATSEKESKUS

(tel: 433 4406)

Tegevus, ülesanded:

- riiklike majanduskatsete korraldamine:
 - Matis Moks – heintaimed söödaks
 - Ülla Pöldur – tali- ja suviteraviljad v.a kaer
 - Marju Kaasik – hernes, kaer, kartul
 - Eve Siro – tali- ja suviraps, talirüps
 - majanduskatsetes hinnatakse sortide viljelusväärtust (saak ja selle kvaliteet, haiguskindlus, talvekindlus) Eesti tingimustes; positiivsete katsetulemuste põhjal võetakse katsetsükli läbinud sordid Eesti sordilehte
 - sertifitseerimisele kuuluvate seemnepartiide ametliku järelkontrolli põldkatsete läbiviimine; järelkontrolli katseid teostatakse teraviljadele, kaunviljadele, heintaimedele, kartulile ja õlikultuuridele s.o. raps, rüps, lina
 - eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse katsed teraviljadele, kaunviljadele, heintaimedele ja õlikultuuridele
 - teaduslikud põldkatsed Olustvere katsejaamas
- Põhilised koostööpartnerid Eestis on Jõgeva Sordiaretuse Instituut ning välismaal Saksamaa, Hollandi, Soome, Rootsi, Norra, Poola, Inglismaa ja Taani sordiaretusfirmad.

VILJANDI VARIETY TESTING CENTER

Activities, tasks:

- organizing the official VCU (Value for Cultivation and Use) tests (cereals, potato, pea, bean, spring rape, spring turnip rape, winter rape, winter turnip rape, maize, fodder beet, lawn, grasses)
- conducting the official postcontrol tests of seed lots entering the certification (cereals, legume, grasses, spring rape, spring turnip rape, winter rape, winter turnip rape, linseed, flax, potato)
- DUS (Distinctness, Uniformity and Stability) tests for cereals, legume, grasses and oil crops
- scientific field experiments

Jõgeva Breeding Institute and the breeding companies from Germany, Netherlands, Finland, Sweden, Norway, Poland, Great Britain and Denmark are our major collaboration partners.

KUUSIKU KATSEKESKUS (tel: 48 69 288)

teaduslike põldkatsete korraldamine

riiklikud majanduskatsed:

Rut Kaeval – suviraps ja -rüps

Loona Isak – tali- ja suviteravili

Madis Häusler – mais

Kuusiku Testing Center

organizing scientific field experiments

VCU tests (oil crops)

VÖRU KATSEJAAM (tel: 78 74 339)

riiklikud majanduskatsed:

Rein Peedel – kartul, talioder,

Jüri Kukk – hernes, talinisu, talirukis, suvinisu

Taivo Molok – talitritikale, kaer, suvioder

Võru Testing Station

VCU tests (cereals, potato, pea, linseed, flax)

JÕGEVA SORDIARETUSINSTITUUT (tel: 77 66 901)

riiklikud majanduskatsed:

Tiia Kangor – suviteravili ja talinisu

Lea Narits – tali- ja suviraps

Jõgeva Plant Breeding Institute

VCU tests (cereals, oil crops)

ILMASTIK

Viljandi

Jaanuari esimene pool oli suhteliselt soe (keskmine 2 °C), kuu teisel poolel läks jahedamaks ja hakkas sadama lund. Talvekülm tuli 20. jaanuaril, külmad ilmad püsisid kuni 27. veebruarini (keskmine -10 °C). 01.03.2007 – 04.04.2007 oli ööpäeva keskmine temperatuur alla nullkraadi vaid kolmel päeval. 19. märtsist hakkas lumi põllult sulama. Kevadkasv algas 23. märtsil. Esimene kevadine vihm oli 19. aprillil (9,4 mm). Aprillis sadas kokku 30,8 mm, sellest 24 mm aprilli kolmanda dekaadi alguses. Mais oli sademeid kokku 50,6 mm, mis jagunesid ühtlaselt. Juunikuus sadas kokku 35 mm., millest 27 mm sadas kuu kolmandal dekaadil. Mai ja juunikuu ilmad olid soojad ja päiksepaistelised (keskmine 12 °C). Juuli algus oli sademeteta, 14. juulil sadas 7,6 mm, kuu kolmandal dekaadil ca 40 mm, millest ca 20 mm sadas maha juulikuu viimasel päeval.

02-14. augustini olid ilmad päiksepaistelised ja soojad, peale seda muutusid ilmad heitlikeks. Esimest korda langes ööpäeva keskmine temperatuur alla 5 soojakraadi augusti viimasel päeval. Augustis sadas kokku 54 mm, enamus sellest kuu teisel ja kolmandal dekaadil. Septembris miinuskraade ei olnud, sademeid oli 70 mm, mis jagunesid ühtlaselt üle terve kuu. Oktoobris oli ööpäeva keskmine temperatuur alla 0 kraadi kahel päeval. Novembri keskmine temperatuur oli -0,4 °C.

Kuusiku

Jaanuari alguses on ilm jätkuvalt soe ja lumeta. Ajuti esinesid tormid koos vihmaga. Lumi tuli maha 21. jaanuaril, ca 6 cm. Külmalaine saabudes 28. jaanuaril oli lumekatet ca 21 cm, mis kaitses edukalt talivilju. Veebruaris vaheldusid külmalained sulaperioodidega ja 11. märtsiks oli lumi kõikjalt sulanud. 2007. aasta kevad oli väga varajane. Taimede vegetatsiooniperiood algas 26. märtsil. Aprilli algus oli soe, aga kuivapoolne. Aprilli lõpp oli jahedapoolne, mis mõjus taimede idanemisele ebasoodsalt. Terve mai esimene dekaad oli keskmisest jahedam, edasi muutus ilm soojemaks, kuu viimane dekaad oli väga soe ja sademeidki oli ebatavaliselt palju, viimasel dekaadil normaalsest viis korda enam. Mai lõpust kuni juuni keskpaigani valitses väga kuum ja kuiv ilm. Juuni keskpaigast kuni augustikuu lõpuni oli õhutemperatuur ja sademed normi piires. Taimede vegetatsiooniperiood lõppes oktoobri teise dekaadi lõpus, kui keskmine temperatuur langes alla 5 kraadi.

Võru

Jaanuari algus oli tavatult soe. 10. jaanuaril oli õhusooja 10 kraadi. Alles 22. jaanuarist langes temperatuur alla 0 kraadi, küündides 25. jaanuariks juba -20 kraadini. Veebruaris lisandus lund ja külma. Lumikatte paksus oli kuu lõpuks 30 cm. Märtsi algul külmad taandusid. Kevad arenes jõudsalt ja kuu lõpus oli sooja juba üle 15 kraadi. Aprillis ilm jahenes, tuues kaasa lumelörtsi ja öökülmad. Jahe ilm jätkus maikuu. Suviselt soojaks läks ilm mai 3. dekaadist. Maikuu lõpu äikesevihmad tagasid rekordkoguse sademeid, ca. 118 mm. Juunikuus sadas vaid 46 mm. Juulis oli sademeid 85 mm ja ööpäeva keskmine temperatuur oli 15 ja 20 kraadi vahel. August oli suhteliselt kuiv (36 mm) ja kuum. Kuu keskel küündis maksimumtemperatuur 30 soojakraadini. September oli sademetevaene (34 mm) ja jahe. Esimesed öökülmad esinesid juba septembri esimesel dekaadil. Oktoober oli sajune, sademeid 109 mm ja õhutemperatuur püsis pidevalt pluss poolel. Selline tavapärasest soojem ilm püsis aasta lõpuni.

Jõgeva

(koostatud Jõgeva SAI automaatilmajaama ja EMHI Jõgeva meteoroloogiajaama andmete järgi) Üldine vegetatsiooniperiood (ööpäeva keskmine õhutemperatuur üle 5 soojakraadi) algas 11. aprillist, mis oli keskmisest 12 päeva varem ja lõppes 19. oktoobril, mis oli keskmisest 1 päev varem. Perioodi kestus oli 191 päeva. Tavalisest tunduvalt kõrgem oli temperatuurirežiim mai III, juuni I, augusti I ja II, septembri III ja oktoobri I dekaadil. Aktiivne vegetatsiooniperiood (ööpäeva keskmine õhutemperatuur püsivalt üle 10 soojakraadi) algas 13. mail (2 päeva keskmisest varem) ja lõppes 6. oktoobril (keskmisest 15 päeva hiljem), perioodi pikkus oli 146 päeva.

Öökülmadeta periood algas 12. mail ja lõppes 11. oktoobril, perioodi kestus 151 päeva. Jõgeva MJ järgi algasid esimesed öökülmad enam kui kuu aega varem – 8. septembril. Efektiveid (üle 5 soojakraadi) õhutemperatuure kogunes soojal poolaastal 1645 kraadi, mis ületab 1948-2006. aasta keskmist 219 kraadi võrra. Taliteraviljadele kogunes 1. septembrist alates vegetatsiooni lõpuni 244 kraadi, mis on lähedane summa keskmisele. Aktiivseid (üle 10 kraadi) õhutemperatuure kogunes soojal poolaastal 2117 kraadi, mis ületab keskmist enam kui 216 kraadi võrra. Üle 10-kraadisel kasvuperioodil kogunes aktiivset soojust 2059 kraadi, mis ületab keskmist 237 kraadi võrra. Vihma sadas 1. aprillist kuni 31. oktoobrini meteoroloogiajaama andmetel 438 mm, mis on keskmisele lähedane hulk. Pikemad vihmata perioodid esinesid 16-26. maini, 2-16. juunini ja 2-14. augustini. Suuremad sajud esinesid 15.05 (23,6 mm), 27.06 (22,4 mm), 30.07 (24,4 mm), 28.08 (26,2 mm), 03.09 (27,6 mm), 18.09 (22,6 mm) ja 12.10 (31 mm).

Kokkuvõte

2007. katseaastat iseloomustavad järgmised märksõnad:

- soodne talv taliteraviljadele
- sademetevaene kevad ja suvi
- ebasoodsad ilmastikutingimused suviteraviljadele (palju hilisvõrseid)
- keskmisega võrreldes soojem ja päikesepaistelisem, kuid sademeterohkem sügis
- suur efektiivsete temperatuuride summa

Koostasid:

Viljandi Katsekeskus

Ülla Pöldur
Eve Siro
Marju Kaasik
Matis Moks
Elve Türk

Võru Katsejaam

Rein Peedel
Jüri Kukk
Taivo Molok

Kuusiku Katsekeskus

Loona Isak
Rut Kaeval
Madis Häusler

Jõgeva Sordiaretuse Instituut

Tiia Kangor
Lea Narits
Laine Keppart

TALIRUKIS / WINTER RYE

Secale cereale L.

Talirukki sortide levik 2007*

Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha
Recrut	77,2	Sangaste	9,5	Tulvi	1
Matador	42,1	Elvi	6,0		
Vambo	33,6				

* Vastavalt Taimetoodangu Inspektsiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Katseaasta 06/07	Viljandi			Kuusiku			Võru		
Mullastik	LP (g), ls1			Ko, ls2			LP, ls2		
Eelvili	mustkesa			mustkesa			suviteravili		
Külvinorm	pop 500 id. tera m ²			pop 500 id. tera m ²			pop 500 id. tera m ²		
	hübr 350 id. tera m ²			hübr 350 id. tera m ²			hübr 350 id. tera m ²		
Külvi kuupäev	12.09.06			12.09.06			12.09.06		
Väetis(TA/ha); väetamise kuupäev									
N-P-K;	17,5-15,4- 70		11.09.06	0-12,4- 67,4		11.09.06	0-10-40		11.09.06
N	34,4; 34,4	27.03.07	09.05.07	80; 30	09.04.07	08.06.07	81		27.03.07
Taimekaitse: l/ha; kg/ha; Töötlemise kuupäev									
Sekator	0,150	26.04.07							
Granstar (kemivett)							0,02		26.04.07

2007. a. talirukki katseandmed

Sort Variety	Saagikus, kg/ha Yield, kg/hect			1000 tera mass, g 1000 kernel weight, g			Kasvuaeg, päeva Growing period, days		
	Viljandi	Kuusiku	Võru	Viljandi	Kuusiku	Võru	Viljandi	Kuusiku	Võru
Elvi	7175	5931	6415	24,5	26,0	23,6	320	316	316
Vambo	6730	6257	6462	25,2	25,1	24,9	321	317	315
Visello	9758	8590	9003	26,8	26,0	25,1	320	318	316
LSD	84,9	566,4	285,4						

Sort Variety	Lamandumine, (1=ei lamandu) Lodging, 1-9 p. (1=not lodged)			Talvekindlus, 1-9 p. (1=halb) Winter hardiness, (1=bad)			Taimede kõrgus, cm Height of plants, cm		
	Viljandi	Kuusiku	Võru	Viljandi	Kuusiku	Võru	Viljandi	Kuusiku	Võru
Elvi	7,0	8	3	7,8	7,5	9	168	164	162
Vambo	6,3	8	3	7,3	7,8	9	159	159	149
Visello	4,8	8	1	8,0	7,3	9	142	141	134

Sort Variety	Langemisarv, sek. Falling number, sec.			Proteiin kuivaines, % Protein d.b., %			Mahukaal, g/l Volume weight, g/l		
	Viljandi	Kuusiku	Võru	Viljandi	Kuusiku	Võru	Viljandi	Kuusiku	Võru
Elvi	80	183	89	8,6	10,8	8,0	739	698	730
Vambo	78	165	85	8,5	10,5	9,2	735	704	725
Visello	183	287	183	8,1	9,7	8,5	752	711	742

Talirukki haigused / Diseases, 1-9 p. (1=nakkus puudub/not infected)

Sort Variety	Lumiseen <i>Monographella nivalis</i>			Jahukaste <i>Blumeria graminis</i>			Äärislaikus <i>Rynchosporium spp.</i>		
	Viljandi	Kuusiku	Võru	Viljandi	Kuusiku	Võru	Viljandi	Kuusiku	Võru
Elvi	2,0	2,8	1	5	6,8	5	4,0	1	5
Vambo	2,5	2,3	1	5	6,8	5	3,5	1	5
Visello	1,5	3,0	1	4,8	5,8	5	3,3	1	5

Sort Variety	Pruunrooste <i>Puccinia recondita</i>			Punakaste** 1-3p <i>Fusarium spp. 1-3p</i>		
	Viljandi	Kuusiku	Võru	Viljandi	Kuusiku	Võru
Elvi	2	1,3	4	1	1	2
Vambo	1,8	1,3	5	1	1	2
Visello	1	1,3	3	1	1	2

** - 1 = nakkus puudub; 2 = nakkust esineb vähe; 3 = nakkust esineb tugevalt

TALINISU / WINTER WHEAT

Triticum aestivum L.

Soovitusliku sordilehe talinisu sordid

Varased

- ‘Bjørke’ hea saak, keskmine talvekindlus, hea seisukindlus, keskmine haiguskindlus, optimaalne 1000 tera mass, kõrge langemisarv, hea kleepvalgu sisaldus (kleepvalgu kvaliteet hea).
- ‘Ada’ hea saak, hea talvekindlus. Keskmine seisu ja haiguskindlus. Stabiilsed kvaliteedinäitajad - väike 1000 tera mass, suur mahukaal, kõrge langemisarv, kõrge kleepvalgusisaldus.

Hilised

- ‘Lars’ hea saak, hea talve- ja seisukindlus, nakatub haigustesse, optimaalne 1000 tera mass, suur mahukaal, kõrge langemisarv, keskmine kleepvalgu sisaldus (kleepvalgu kvaliteet väga hea).
- ‘Tarso’ keskmine saak, hea talvekindlus, hea seisu- ja haiguskindlus, väike 1000 tera mass, kõrge langemisarv, keskmine kleepvalgu sisaldus.
- ‘Compliment’ hea saak, varajasepoolne, suur 1000 tera mass, rahuldav kuni hea talvekindlus, hea seisukindlus. Stabiilselt kõrge langemisarv. Hea kleepvalgusisaldus ning kvaliteet, suur mahukaal. Haigustele vähevastuvõtlik (vähem kui st. sordid). Põuakartlik.

2007. a. Eesti sordilehte võetud uued talinisu sordid

- ‘Akteur’ Hiline, hea saagiga, keskmise talvekindlusega. Keskmise haiguskindlusega. Keskmise kõrre pikkusega. Kvaliteedinäitajad head – suur mahukaal, keskmine - suur 1000 tera mass, keskmine proteiinisaldus, kõrge langemisarv, gluteenindeks optimaalne- kõrge, korralik kleepvalgu sisaldus, sobiv Ze index. Sobib kasvatamiseks toidunisuna. Saagiaastad 2005, 2006 (Jõgeva) 2007.
- ‘Dorota’ Hiline, väga hea saagiga, hea talvekindlusega. Keskmise haiguskindlusega. Lühikese kõrrega. Kvaliteedinäitajad rahuldavad – sobiv mahukaal, väike proteiinisaldus, väike 1000 tera mass, väike kleepvalgu sisaldus, soodsal aastal sobiv langemisarv, gluteenindeks liiga kõrge, sobiv Ze index. Saagisisu. Saagiaastad 2005, 2006 (Jõgeva), 2007.
- ‘Opus’ Hiline, väga hea saagiga, keskmise talvekindlusega. Suhteliselt haiguskindel. Lühikese kõrrega. Kvaliteedinäitajad rahuldavad – väike mahukaal, väike proteiinisaldus, optimaalne 1000 tera mass, sobiv langemisarv, madal kleepvalgu sisaldus, kõrge gluteenindeks, sobiv Ze indeks. Saagisisu. Saagiaastad 2005, 2006 (Jõgeva), 2007.
- ‘Ebi’ Hiline, hea saagiga, hea talvekindlusega. Suhteliselt haiguskindel, veidi vastuvõtlik jahukastele. Pika kõrrega. Kvaliteedinäitajad head – sobiv mahukaal, keskmine- suur 1000 tera mass, keskmine proteiinisaldus, korralik langemisarv, optimaalne kleepvalgu sisaldus, liiga kõrge gluteenindeks, sobiv Ze indeks. Sobib kasvatamiseks toidunisuna. Saagiaastad 2006 (Jõgeva), 2007.

Soovitatud sordilehe tulemused talinisel*

Sort	Ilma haigustõrjeta (punktides)			Haigustõrjega (punktides)			
	Saak	Haigus kindlus	Punktid kokku	Saak	Kvaliteet	Haigus kindlus	Punktid kokku
Ada	82,3	20,8	103,1	39,6	39,5	20,2	99,3
Bjørke	80,5	19,3	99,8	38,9	39,4	19,7	98,0
Compliment	80,7	21,0	101,6	41,5	40,5	21,6	103,5
Lars	80,1	19,1	99,2	40,8	39,7	18,9	99,4
Tarso	76,4	19,8	96,3	39,1	41,0	19,7	99,8
Keskmine	80	20	100	40	40	20	100

*Kriteeriumi arvutamisel on kasutatud viie aasta riiklike majanduskatsete tulemusi.

Taliniisortide levik 2007*

Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha
Ada	280,95	Lars	60,20	Compliment	7,0
Olivin	154,50	Ramiro	59,55	Ebi	2,6
Portal	79,13	Širvinta 1	35,16		
Tarso	77,56	Gunbo	29,10		
Bjørke	75,17	Residence	10,00		

* Vastavalt Taimetoodangu Inspektsiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Katseaasta 06/07	Viljandi			Võru		
Mullastik	LP (g), ls			LP, ls2		
Eelvili	Mustkesa			suviteravili		
Külvinorm	400 id. tera m ²			400 id. tera m ²		
Külvi kuupäev	11.09.06			12.09.06		
Väetis(TA/ha); väetamise aeg						
N-P-K	17,5-15,4-70		11.09.06	0-10-40	11.09.06	
N	34,4; 58,5;	27.03.07	10.05.07	81; 30	27.03.07	2.05.07
Taimekaitse: l/ha; kg/ha; töötlemise aeg						
Sekator	0,15		26.04.07			
Granstar (kemivett)				0,02		26.04.07
Input*	1		26.04.07			
Danadim	1		23.05.07			
Artea 330 EC *	0,5		5.06.07	0,5		4.06.07
Falcon 460 EC*				0,6		17.05.07

* - F1 = faktor 1 – tehtud haiguste tõrje / sprayed with fungicide

- F2 = faktor 2 – ilma haigustõrjeta / without spraying

Katseaasta 06/07	Kuusiku			Jõgeva SAI		
Mullastik	Ko, ls2			Ko, ls		
Eelvili	mustkesa			mustkesa		
Külvinorm	400 id. tera m ²			400 id. tera m ²		
Külvi kuupäev	12.09.06			12.09.06		
Väetis(TA/ha); väetamise aeg						
N-P-K	0-12,4-67,4		11.09.06	15-13-62		09.06
N	80; 30	09.04.07	08.06.07	85; 20	18.04.07	14.05.07
Taimekaitse: l/ha; kg/ha; töötlemise aeg						
Lintur 70WG+MCPA 750				0,15+0,3	08.05.07	
Input*	0,8		7.05.07			
Falcon 460 EC*				0,4		08.05.07
Tango Super*				1		29.05.07

* - F1 = faktor 1 – tehtud haiguste tõrje / sprayed with fungicide

- F2 = faktor 2 – ilma haigustõrjeta / without spraying

2007. a. talinisu katseandmed

Sort Variety	Saagikus, kg/ha Yield, kg/hect								1000 tera mass, g 1000 kernel weight, g			
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F1	F1	F1
Actros	10305	9069	8730	8425	7074	7299	10750	9939	41,9	41,9	36,5	45,2
Ada	9008	8549	8184	7732	5330	6164	9206	8590	34,5	32,7	29,9	36,0
Akteur	10388	9821	6363	7113	5889	6512	10531	10074	45,4	40,6	42,0	46,7
Bjørke	8780	8095	7079	7537	5938	6257	8307	8345	38,7	36,9	35,0	40,0
Dorota	11004	8893	8633	8019	5621	6349	13709	10295	36,0	36,0	30,9	40,5
Ebi	9259	8885	7944	7852	6166	6534	10009	9427	43,3	41,6	38,0	44,7
Lars	9204	8439	7628	7850	5347	4782	8902	8417	40,6	38,7	36,7	43,8
Muza	9114	8144	7086	6717	5786	6489	8398	7236	40,5	37,8	35,8	41,6
Opus	10523	9511	7470	6678	6449	6901	12457	10537	39,7	40,5	34,2	44,8
Ramiro	8975	8218	8084	7167	5930	6578	10608	9892	41,0	35,8	33,3	43,7
Sani	8017	7525	6282	6176	5470	5812	8409	8665	40,3	35,8	34,1	41,4
Tarso	9077	7887	6818	5953	5659	5406	9462	8545	35,0	33,5	31,5	36,8
Tiger	9590	9695	6902	6942	5938	5154	9759	9717	43,6	42,8	39,9	46,8
Turnia	9511	8536	7974	8115	6305	6037	10231	8758	48,4	41,4	41,1	46,4
PD5% (LSD)	611,3	377,5	478	885,2	527,9	738,9	1041	1411				

Sort Variety	Taimede kõrgus, cm / Height of plants, cm							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Actros	83	83	87	86	71	70	79	77
Ada	118	115	114	118	102	102	108	103
Akteur	104	105	104	109	86	78	101	95
Bjørke	120	117	118	116	96	94	108	102
Dorota	89	91	90	91	78	77	84	80
Ebi	110	109	112	111	89	96	99	94
Lars	94	92	97	99	80	85	86	83
Muza	110	108	107	106	92	97	97	93
Opus	84	84	89	86	72	73	82	79
Ramiro	110	111	111	116	100	105	102	99
Sani	111	110	107	112	97	101	104	100
Tarso	81	82	82	84	71	73	79	75
Tiger	111	109	112	115	101	94	103	102
Turnia	117	116	121	122	96	98	105	102

Sort Variety	Lamandumine / Lodging 1-9 p (1=ei lamandu/not lodged)								Talvekindlus / Winter hardiness, 1-9 p (1=halb/bad)							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Actros	1	1	1	1	1	1	1	1	7,5	6,5	7,5	8	7	6	7	8
Ada	3	3,5	1	1	1	1	1	1	8	7,5	8	8	8	8,5	9	9
Akteur	1	1	1	1	1	1	1	1	7,5	8	5	5	7,5	6,5	8	9
Bjørke	1	1	1	1	1	1	1	1	8	7	8	8	8	8	7,5	8
Dorota	1,5	4	1	1	1	1	1	1	8	7,5	8	8	8	7,5	9	9
Ebi	1	1	1	1	1	1	1	1	7,5	7,5	8	8	7,5	7	8	8
Lars	1	1	1	1	1	1	1	1	7,5	6,5	8	8	7,5	7	7,5	7,5
Muza	1	1	1	1	1	1	1	1	8	7,5	8	8	8	7,5	8,5	8,5
Opus	1,5	2	1	1	1	1	1	1	7	7	8	8	8	7	7,5	8
Ramiro	7	6	2	1	1	1	2	2	7	7,5	8	8	8	7	9	8,5
Sani	3	2	3	1	1	1	2	2	7,5	7,5	8	8	8	8	8,5	9
Tarso	1	1	1	1	1	1	1	1	7	7,5	8	8	8	7	9	9
Tiger	1	1	1	1	1	1	1	1	6	7	5	5	6	3	7	7,5
Turnia	1	1	1	1	1	1	1	1	7,5	7	8	8	8	7,5	7,5	8,5

Sort Variety	Kasvuaeg, päevades / Growing period, days							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Actros	321	322	318	316	316	317	324	323
Ada	318	319	312	311	313	312	315	313
Akteur	322	322	320	319	318	318	321	319
Bjørke	320	321	315	315	315	315	319	319
Dorota	322	321	315	316	315	317	324	321
Ebi	323	323	316	316	316	317	322	321
Lars	321	321	315	316	314	314	318	317
Muza	322	321	315	316	314	316	319	319
Opus	321	322	317	316	316	317	325	323
Ramiro	310	310	310	308	307	308	312	310
Sani	316	315	311	308	313	312	314	312
Tarso	322	323	315	315	316	315	322	318
Tiger	321	320	320	315	315	317	318	317
Turnia	322	323	317	317	316	318	323	322

Sort Variety	Kleepevalk, % Glue protein content, %				Gluteenindeks % Gluten index %			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1
Actros	21,5	18,7	25,9	20,0	82	83	78	58
Ada	26,4	22,5	33,2	26,0	90	89	80	63
Akteur	27,8	20,2	31,1	30,4	94	90	93	73
Bjørke	26,7	18,8	30,9	27,5	87	95	87	57
Dorota	21,1	13,2	28,1	21,6	97	98	95	97
Ebi	26,8	21,9	27,5	27,9	94	94	94	88
Lars	25,5	19,2	31,9	25,7	89	93	66	84
Muza	30,2	23,0	33,7	31,1	64	65	75	56
Opus	23,7	18,5	24,9	24,6	97	98	95	95
Ramiro	25,6	20,1	30,9	25,5	95	95	88	85
Sani	26,9	22,4	33,4	30,3	88	86	67	64
Tarso	25,7	21,9	28,4	27,8	85	61	49	73
Tiger	24,0	21,5	32,3	25,9	96	72	77	87
Turnia	27,2	21,3	29,1	25,6	90	92	84	84

Sort Variety	Langemisarv, sek. Falling number, sec				Proteiin kuivaines, % Protein d.b, %			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1
Actros	248	173	302	218	11,1	9,7	11,8	10,5
Ada	368	358	393	329	12,3	10,6	14,8	12,5
Akteur	340	311	368	320	12,5	10,0	13,7	13,1
Bjørke	341	273	340	313	11,5	9,7	14,3	12,3
Dorota	285	157	331	267	10,8	8,5	13,8	10,6
Ebi	274	259	294	250	12,2	10,3	14,2	12,6
Lars	305	293	341	332	11,3	9,3	14,3	11,2
Muza	297	246	326	228	12,5	10,4	14,7	12,7
Opus	281	256	348	283	11,6	9,2	13,2	10,8
Ramiro	281	237	346	224	11,3	9,7	14,2	10,8
Sani	263	250	392	270	13,1	10,3	14,9	11,8
Tarso	383	327	387	402	12,0	10,6	13,3	11,8
Tiger	284	268	244	248	12,1	10,3	14,8	12,0
Turnia	305	278	282	255	11,5	10,1	14,1	11,2

Sort Variety	Mahukaal, g/l Volume weight g/l				Zeleny arv ml Zeleny value							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	
Actros	783	731	748	768	40	31	43	38				
Ada	835	824	816	818	49	37	63	54				
Akteur	827	775	814	810	50	35	59	57				
Bjørke	817	777	768	787	46	36	67	55				
Dorota	805	774	773	806	36	23	57	39				
Ebi	834	786	788	814	48	37	64	53				
Lars	813	770	786	785	47	32	64	47				
Muza	825	782	804	789	48	34	65	47				
Opus	803	754	746	798	48	31	56	45				
Ramiro	816	772	781	810	46	36	61	46				
Sani	812	778	800	801	57	40	66	52				
Tarso	825	800	794	818	50	41	51	52				
Tiger	809	765	777	793	52	40	68	53				
Turnia	825	767	764	802	46	33	58	43				

Talinisu haigused / Diseases, 1-9 p (1=nakkus puudub/not infected)

Sort Variety	Pruunrooste <i>Puccinia recondita</i>								Pruunlaikus <i>Cochliobolus sativum</i>							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Actros	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ada	1	1,5	1,5	1,5	1	1	1	1,5	1	1	1	1	1	1	1	1
Akteur	1	1	1	3,5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Bjørke	2	1	1	2	1	1	1,5	2	1	1	1	1	1	1	1	1
Dorota	1	1	1,5	2,5	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1
Ebi	1,5	1,5	1	1,5	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
Lars	1	1	1,5	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
Muza	1	1	2	1,5	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
Opus	1	1	1	3,5	1	1	1	1,5	1	1	1	1	1	1	1	1
Ramiro	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Sani	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Tarso	1	1	1	1,5	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Tiger	1,5	1,5	1	3,5	1	1	1	1,5	1	1	1	1	1	1	1	1
Turnia	1	1	1	1,5	1	1	1	1,5	1	1	1	1	1	1	1	1

Sort Variety	Lumiseen <i>Monographella nivalis</i>								Kõrreliste jahukaste <i>Erysiphe graminis</i>							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Actros	1,5	2,5	2	2	3,5	5	1,5	1,5	2	2	1	1	1	3	1,5	2
Ada	1	1	2	2	2	1,5	1	1	1,5	3,5	1	1	1	2	1	2
Akteur	1,5	1	2	2	3	5	1	1	1	1,5	1	1	1,5	2,5	1	1
Bjørke	2	3	2	2	2,5	2	2	2	1,5	3	1	1	1	3	1,5	3,5
Dorota	1	2	2	2	2	2,5	1	1	1	3	1	1	1,5	3,5	1,5	2,5
Ebi	1,5	2	2	2	2,5	3	1	1,5	2,5	3,5	1	1	1	4	1,5	3
Lars	2	2,5	2	2	2,5	3	1,5	1,5	2	3	1	1	2,5	2,5	2	3
Muza	1	1	2	2	2	2,5	1	1	2	3,5	1	1	1	3	1,5	3
Opus	1,5	3	2	2	2,5	3	2	2	2	2,5	1	1	1	2	1	1,5
Ramiro	2	1	2	2	2	3	1	1	2	3,5	1	1	1	3	1,5	2
Sani	1,5	1	2	2	2	2	1	1	3	4,5	1	1	2,5	4,5	3	3,5
Tarso	1,5	1,5	2	2	2	3	1	1	2	1,5	1	1	1	2	1	1,5
Tiger	4	2,5	2	2	5,5	8	1	1	3	3	1	1	1,5	3	2	3,5
Turnia	2	2	2	2	2	2,5	1	1	1,5	3,5	1	1	2	3,5	1,5	2,5

Sort Variety	Kõrreliste helelaikus <i>Septoria spp</i>								Fusarioos** 1-3p <i>Fusarium spp 1-3p</i>							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Actros	2	3	2	2,5	3	3	4	5	1	1	1	1	1	1	1	1
Ada	2	2	2,5	3	2,5	3,5	4	5,5	1	1	1	1	1	1	1	1
Akteur	2	2,5	2	3	3	3,5	4	5	1	1	1	1	1	1	1	1
Bjørke	2,5	2,5	2,5	2,5	3,5	3,5	4	5	1	1	1	1	1	1	1	1
Dorota	2	2,5	2	2,5	2,5	3,5	4	5	1	1	1	1	1	1	1	1
Ebi	2	2,5	2,5	2,5	3	3,5	3,5	5	1	1	1	1	1	1	1	1
Lars	2	2,5	3	2,5	3	3,5	3,5	5,5	1	1	1	1	1	1	1	1
Muza	2	4	2,5	3	2,5	3,5	4,5	5,5	1	1	1	1	1	1	1	1
Opus	2	3	2,5	2	3	3,5	4	5	1	1	1	1	1	1	1	1
Ramiro	2	4,5	3,5	3,5	3,5	3,5	5	6,5	1	1	1	1	1	1	1	1
Sani	3	4	4	4	3,5	4	4,5	6,5	1	1	1	1	1	1	1	1
Tarso	2,5	3,5	2,5	3,5	3,5	4	4	5	1	1	1	1	1	1	1	1
Tiger	2	2,5	2	3,5	2,5	3,5	3,5	5	1	1	1	1	1	1	1	1
Turnia	2	4	2	3,5	3	4	4	5,5	1	1	1	1	1	1	1	1

** - 1 = nakkus puudub; 2 = nakkust esineb vähe; 3 = nakkust esineb tugevalt

TALIODER / WINTER BARLEY

Hordeum vulgare L.

2007. a. Eesti sordilehte võetud uus taliodra sort

‘Cinderella’ Hea saagiga, keskmise talvekindlusega, keskmise proteiinisaldusega, suure 1000 tera massiga, keskmise mahu-kaaluga. Veidi vastuvõtlik haigustele. Haigustõrje suurendab saaki.

Katse agrotehnika

Katseaasta 2006/2007	Viljandi		Võru		Kuusiku	
Mullastik	LP (g), ls		LP, ls2		Ko, ls2	
Eelvili	mustkesa		suviteravili		mustkesa	
Külvinorm	350 id tera m ²		350 id tera m ²		350 id tera ²	
Külvi kuupäev	11.09.06		12.09.06		12.09.06	
Väetis (TA/ha); väetamise kuupäev						
N-P-K	17,5-15,4-70	11.09.07	0-10-40	11.09.06	0-12,4-67,4	11.09.06
N	34,4	27.03.07	81	27.03.07	80	9.04.07
N	58,5	10.05.07			30	8.06.07
Taimekaitse: l/ha; kg/ha; töötlemise kuupäev						
Sekator	0,15	26.04.07				
Granstar (Contact)			0,02	26.04.07		
Input 460 EC*	1,0	26.04.07			0,8;	07.05.07
Artea 330 EC*	0,50	05.06.07	0,50	4.06.07		
Falcon*			0,6	17.05.07		
Danadim	1	23.05.07				

* - F1 = faktor 1 – tehtud haiguste tõrje / sprayed with fungicide

- F2 = faktor 2 – ilma haigustõrjeta / without sprayng

2007. a. taliodra katseandmed

Sort Variety	Saagikus, kg/ha Yield, kg/hect						1000 t. mass k.a., g 1000 kernel weight in d.b., g		
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Viljandi	Võru	Kuusiku
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F1	F1
Carola	7063	6524	4707	4579	6482	5759	34,7	43,3	30,4
Cinderella	6984	5911	6694	6234	7424	6916	36,2	39,7	34
Tilia	6853	5359	3546	3720	6392	5637	34,2	34,9	32,4
PD5% (LSD)	759,9	300,6	560,8	3367	815,7	1700,8			

Sort Variety	Kasvuaeg, päeva Growing period, days						Talvekindlus, Winter hardiness, 1-9p (1=halb/1=bad)					
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Viljandi		Võru		Kuusiku	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Carola	301	302	309	309	296	297	6,5	6	6	5	7,5	7
Cinderella	299	301	302	302	296	296	6	6	7	6	8	7,5
Tilia	298	299	306	306	297	297	5,5	5	5	5	7	6

Sort Variety	Taimede kõrgus, cm Height of plants, cm						Lamandumine, 1-9 p (1=ei lamandu) Lodging, 1-9 p (1=not lodged)					
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Viljandi		Võru		Kuusiku	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Carola	97	91	73	73	77	77	1	1	1	1	1	1
Cinderella	95	92	79	78	86	81	1	1	1	1	1	1
Tilia	100	93	74	76	82	80	1	1	1	1	1	1

Sort Variety	Mahukaal, g/l Volume weight, g/l			Jääk sõelal 2,8mm, % Sieving >2,8mm sieve, %			Jääk sõelal 2,5mm, % Sieving >2,5mm sieve, %		
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Viljandi	Võru	Kuusiku	Viljandi	Võru	Kuusiku
	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1
Carola	596	625	571	31,1	69,5	14,0	76,6	93,0	57,0
Cinderella	597	610	579	14,2	34,5	12,5	64,6	81,5	51,0
Tilia	606	605	585	19,2	28,0	14,5	72,4	72,5	67,0

Sort Variety	Proteiin k.a. % / Protein d.b. %		
	Viljandi	Võru	Kuusiku
	F1	F1	F1
Carola	12,8	12,0	14,9
Cinderella	12,0	11,1	13,0
Tilia	12,5	12,2	14,1

Taliotra haigused / Diseases, 1-9 p (1=nakkus puudub/not infected)

Sort Variety	Lumiseen - <i>Monographella nivalis</i>						Võrklaikus - <i>Pyrenophora teres</i>					
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Viljandi		Võru		Kuusiku	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Carola	2,5	2	1	1	2,5	3	2	3	3	5	2	1,5
Cinderella	3	2,5	1	1	2	2,5	2	4,5	2	5	1,5	1,5
Tilia	3	3	1	1	3	4	2	6	5	7	1,5	1,5

Sort Variety	Äärislaikus - <i>Rynchosporium secalis</i>						Jahukaste - <i>Erysiphe graminis</i>					
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Viljandi		Võru		Kuusiku	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Carola	2	2	1	1	1	1,5	1	2	1	1	1	3
Cinderella	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1,5
Tilia	1,5	2,5	1	1	2	2	1,5	2	1	1	1	1,5

Sort Variety	Triiptõbi - <i>Pyrenophora graminea</i>						Kõrreliste pruunlaikus - <i>Cochliobolus sativus</i>					
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Viljandi		Võru		Kuusiku	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Carola	1	1	2	3	1	1	2,5	4,5	1	1	6	7
Cinderella	1	1	1	3	1	1	1	2	1	1	3,5	4,5
Tilia	1	1	3	4	1	1	2	2	1	1	4,5	6,5

Sort Variety	Odra lendnõgi, taimi /20m2 Ustilago nuda, plants/20m2					
	Viljandi		Võru		Kuusiku	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Carola	0	0	0	0	0	0
Cinderella	1	0	1	0	0	0
Tilia	0	0	0	0	0	0

TALITRITIKALE / WINTER TRITICALE

Triticosecale W.

Talitritikalesortide levik 2007*

Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha
Lamberto	32,59	SW Talentro	24,48

* Vastavalt Taimetoodangu Inspektsiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Katseaasta 2006/2007	Viljandi			Võru			Kuusiku		
Mullastik	LP (g), ls			LP, ls2			Ko, ls2		
Eelvili	mustkesa			suviteravili			mustkesa		
Külvinorm	350 id tera m ²			350 id. tera m ²			350 id tera m ²		
Külvi kuupäev	12.09.06			12.09.06			12.09.06		
Väetis (TA/ha); väetamise kuupäev									
N-P-K	17,5-15,4-70		11.09.06	0-10-40	11.09.06	0-12,4-67,4		11.09.07	
N	34,4; 34,4	27.03.07	09.05.07	81	27.03.07	80; 30	09.04.07	08.06.07	
Taimekaitse: l/ha; kg/ha; töötlemise kuupäev									
Sekator	0,15		26.04.07						
Granstar (kemivett)				0,02	26.04.07				

2007. a. talitritikale katseandmed

Sort Variety	Saagikus, kg/ha Yield, kg/hect			1000 tera mass (k.a), g 1000 kernel weight, g			Proteiin kuivaines, % Protein d.b., %		
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Viljandi	Võru	Kuusiku	Viljandi	Võru	Kuusiku
Grenado	8762	8434	7871	29,3	30,7	28,6	9,2	8,6	11,1
Inpetto	8802	7952	7671	32,2	33,7	35,0	9,6	9,4	11,6
Lamberto	8077	7107	6938	32,4	32,9	31,7	9,2	9,2	11,4
Lupus	8909	8130	6768	31,5	32,0	29,5	8,7	8,6	12,3
Moderato	9942	8601	7645	33,6	35,8	31,8	8,8	8,9	12,9
SW Valentino	8066	7975	7129	32,9	32,2	29,8	9,4	8,5	13,0
PD5% (LSD)	168,2	506	594,4						

Sort Variety	Mahukaal g/l Volume weight g/l			Langemisarv, sek Falling number, sec			Talvekindlus, 1-9p, (1=halb) Winter hard., 1-9p, (1=bad)		
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Viljandi	Võru	Kuusiku	Viljandi	Võru	Kuusiku
Grenado	689	696	680	80	74	204	8,3	9	8,3
Inpetto	730	729	705	64	63	146	6,5	9	8
Lamberto	715	708	711	101	74	190	8	9	8,3
Lupus	712	717	688	118	113	243	7,5	9	7,5
Moderato	729	727	712	76	64	219	8,3	9	8
SW Valentino	708	710	700	155	179	236	8	9	8

Sort Variety	Kasuaeg, päevades Growing period, days			Taimede kõrgus, cm Height of plants, cm			Lamandumine / Lodging (1-9p) 1 = ei lamandu / 1 = not lodged		
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Viljandi	Võru	Kuusiku	Viljandi	Võru	Kuusiku
Grenado	319	318	312	95	86	85	1,5	1	1
Inpetto	321	321	311	102	112	98	1	1	1
Lamberto	319	319	310	111	123	105	1,8	1	1
Lupus	318	319	311	115	125	105	1	1	1
Moderato	320	321	311	118	125	111	1,8	1	1
SW Valentino	318	317	310	113	113	107	4,8	1	1

Talitritikale haigused / Diseases, 1-9 p (1=nakkus puudub/not infected)

Sort Variety	Lumiseen <i>Monographella nivalis</i>			Kõrreliste jahukaste <i>Erysiphe graminis</i>			Kõrreliste helelaiksus <i>Septoria spp</i>		
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Viljandi	Võru	Kuusiku	Viljandi	Võru	Kuusiku
Grenado	1,5	1	1,8	1	1	1	3	1	3
Inpetto	4,5	1	2	1,3	1	1	3,3	1	2,8
Lamberto	1,3	1	1,8	6,8	1	6	3,8	1	2,8
Lupus	2,5	1	2,8	2	1	1,5	3	1	3
Moderato	1,3	1	2	1	1	1	2	1	3
SW Valentino	2	1	2	1,5	3	1	3	1	3

Sort Variety	Kollane rooste <i>Puccinia striiformis</i>			Punakaste** 1-3p <i>Fusarium spp. 1-3p</i>		
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Viljandi	Võru	Kuusiku
Grenado	1	1	1	1	1	1
Inpetto	1	1	1	1	1	1
Lamberto	1	1	1	1	1	1
Lupus	1	1	1	1	1	1
Moderato	1	1	1	1	1	1
SW Valentino	1	1	1	1	1	1

** - 1 = nakkus puudub; 2 = nakkust esineb vähe; 3 = nakkust esineb tugevalt

SUVITRITIKALE / SPRING TRITICALE

Triticosecale W.

Katse agrotehnika

Katseaasta 2007	Viljandi			Võru		
Mullastik	Kl (g), ls			LP, ls2		
Eelvili	mustkesa			talivili		
Külvinorm	550 id tera m ²			550 id tera ²		
Külvi kuupäev	17.04.07			19.04.07		
Väetis(TA/ha); väetamise kuupäev						
N-P-K;	84-17,6-33,2		16.04.07	80-8-48		19.04.07
N	30	28.05.07				
Taimekaitse: l/ha; kg/ha/ Töötlemise kuupäev						
Arrat	0,15		25.05.07			
Agroxone 75				1,5		31.05.07
Input 460 EC*	1,0		11.06.07			
Folicur EW 250*	0,60		3.07.07			
Artea *				0,5		04.06.07
Danadim	1		11.06.07			

* - F1 = faktor 1 – tehtud haiguste tõrje / sprayed with fungicide

- F2 = faktor 2 – ilma haigustõrjeta / without spraying

Katseaasta 2007	Kuusiku			Jõgeva		
Mullastik	Ko, ls2			Kl, ls		
Eelvili	hernes			mustkesa		
Külvinorm	550 id tera ²			550 id tera ²		
Külvi kuupäev	18.04.07			26.04.07		
Väetis(TA/ha); väetamise kuupäev						
N-P-K;	80-10,1-38		16.04.07	90-20-38		17.04.07
N	30		8.06.07	10		15.06.07
Taimekaitse: l/ha; kg/ha/ Töötlemise kuupäev						
Sekator 375 OD+				0,15		29.05.07
Granstar Preemia 50 SX + Primus				0,018 + 0,063		29.05.07
Input 460 EC	0,8		11.06.07			
Folicur EW 250*				0,6		30.06.07
Falcon 460 EC *				0,5		11.06.07
Proteus				0,6		29.05.07

* - F1 = faktor 1 – tehtud haiguste tõrje / sprayed with fungicide

- F2 = faktor 2 – ilma haigustõrjeta / without spraying

2007. a. suvitritikale katseandmed

Sort Variety	Saagikus kg/ha / Yield, kg/hect							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Nilex	6844	5742	7846	7294	7210	5910	5771	4732

Sort Variety	Kasvuaeg, päevades / Growing period, days							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Nilex	117	117	110	110	114	114	109	108

Sort Variety	Taimede kõrgus, cm / Height of plants, cm							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Nilex	86	90	115	107	105	109	87	68

Sort Variety	Lamandumine / Lodging (1-9p) 1 = ei lamandu / 1 = not lodged							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Nilex	1	1	1	1	1	1	1	1

Sort Variety	1000 tera mass (k.a), g 1000 kernel weight, g				Proteiin kuivaines / % Protein d.b., %			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1
Nilex	36,1	38,7	38,0	35,9	12,8	10,9	13,1	12,7

Sort Variety	Mahukaal g/l Volume weight g/l				Langemisarv, sek Falling number, sec			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1
Nilex	762	743	777	756	199	255	240	147

Suvitritikale haigused / Diseases, 1-9 p (1=nakkus puudub/not infected)

Sort Variety	Kollane rooste / <i>Puccinia striiformis</i>								Jahukaste / <i>Erysiphe graminis</i>							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Nilex	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2,5	1	1	1	2	1	3

Sort Variety	Helelaiksus / <i>Septoria spp.</i>								Pruunrooste / <i>Puccinia recondita</i>							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Nilex	2	3	1	1	2	3	1	1	1	2	1	1	1	3	1	1

Sort Variety	Punakaste** 1-3p / <i>Fusarium spp. 1-3p</i>								Pruunlaiksus / <i>Cochliobolus sativus</i>							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Nilex	1,5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

** - 1 = nakkus puudub; 2 = nakkust esineb vähe; 3 = nakkust esineb tugevalt

Sort Variety	Suvitritikale lendnõgi, taimi/20m2 <i>Ustilago tritici</i> plants/20m2							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Nilex	0	0	0	0	0	0	0	0

SUVINISU / SPRING WHEAT

Triticum aestivum L.

Soovitusliku sordilehe suvinisu sordid

Varased

- ‘Helle’ keskmise saagi ja haiguskindlusega, keskmise 1000 tera massi, hea seisukindluse ja kõrge kleepvalgu sisaldusega.
- ‘Manu’ keskmise saagi ja 1000 tera massiga, nakatub jahukastesse ja pruunroostesse, hea seisukindlusega, kõrge langemisarvu ja kõrge kleepvalgu sisaldusega. Sobib kasvatamiseks ka happelistel muldadel.

Hilised

- ‘SW Estrad’ väga hea saagi ja hea seisukindlusega, suhteliselt haiguskindel, keskmise 1000 tera massiga, madala proteiinisisalduse ja ebastabiilse langemisarvuga, kleepvalgu sisaldus keskmine.
- ‘Zebra’ väga hea saagi ja hea seisukindlusega, suhteliselt haiguskindel, suure 1000 tera massiga, kleepvalgu sisaldus keskmine.
- ‘Triso’ väga hea saagi ja hea seisukindlusega, nakatub haigustesse, keskmise- suure 1000 tera massiga, kleepvalgu sisaldus keskmine.
- ‘Vinjett’ väga hea saagi ja hea seisukindlusega, põuakartlik, keskmise- suure 1000 tera massiga, kleepvalgu sisaldus keskmine.

2007. a. Eesti sordilehte võetud uued suvinisu sordid

- ‘BOJ 10102’ (‘Mooni’) Varane, keskmise saagiga, hea seisukindlusega. Kvaliteedinäitajad keskmised: 1000 tera mass väike-optimaalne, kleepvalgusisaldus kõrge, langemisarv kõrge, Ze indeks kõrge, optimaalne mahumass, rahuldav gluteenindeks. Nakatub jahukastesse. Vajab keemilist jahukaste tõrjet ja viljakat mulda. Katseaastad 2005, 2006, 2007.
- ‘CPBT W 120’ (‘Azurite’) Hiline, suure saagiga, hea seisukindlusega. Head kvaliteedinäitajad – suur 1000 tera mass (põuaga võib tera jääda väikeseks), sobiv proteiinisisaldus, optimaalne mahukaal, kõrge langemisarv, optimaalne- kõrge kleepvalgu sisaldus, optimaalne gluteenindeks, kõrge Ze indeks. Suhteliselt haiguskindel. Pika kasvuaja tõttu võib olla koristusega probleeme. Sobib söödaniuks. Katseaastad 2006, 2007.
- ‘Trappe’ Hiline, suure saagiga, hea seisukindlusega. Keskmised kvaliteedinäitajad – 1000 tera mass (põuaga võib tera jääda väikeseks), proteiinisisaldus, optimaalne mahukaal, optimaalne kleepvalgu sisaldus (kleepvalgu kvaliteet hea), optimaalne gluteenindeks, sobiv langemisarv, kõrge Ze indeks. Põuakindel, suhteliselt haiguskindel. Pika kasvuaja tõttu võib olla koristusega probleeme. Sobib söödaniuks. Katseaastad 2006, 2007.

Suvinisusortide levik 2007*

Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha
Triso	296,58	Helle	66
Trappe	105,7	Zebra	50
Vinjett	103,32	Manu	47,8
Monsun	99,82	Tybalt	4,3

*Vastavalt Taimetoodangu Inspeksiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Katseaasta 2007	Viljandi		Võru	
Mullastik	Klg, ls		LP, ls2	
Eelvili	mustkesa		taliteravili	
Külvinorm	600 id tera m ²		600 id tera m ²	
Külvi kuupäev	17.04.07		19.04.07	
Väetis(TA/ha); väetamise kuupäev				
N-P-K;	84-17,6-33,2	16.04.07	80-8-48	19.04.07
N	30	28.05.07	30	4.06.07
Taimekaitse: l/ha; kg/ha/ Töötlemise kuupäev				
Arrat	0,15	25.05.07		
Agroxone 75			1,5	31.05.07
Input 460 EC*	1	11.06.07		
Folicur EW 250*	0,60	3.07.07		
Danadim	1	11.06.07		
Artea *			0,5	4.06.07

* - F1 = faktor 1 – tehtud haiguste tõrje / sprayed with fungicide

- F2 = faktor 2 – ilma haigustõrjeta / without spraying

Katseaasta 2007	Kuusiku		Jõgeva	
Mullastik	Ko, ls2		Kl, ls	
Eelvili	hernes		mustkesa	
Külvinorm	600 id tera m ²		600 id tera m ²	
Külvi kuupäev	18.04.07		26.04.07	
Väetis(TA/ha); väetamise kuupäev				
N-P-K;	80-10,1-53	16.04.07	90-20-38	17.04.07
N	30	8.06.07	10	15.06.07
Taimekaitse: l/ha; kg/ha/ Töötlemise kuupäev				
Sekator 375 OD+			0,15	29.05.07
Granstar Preemia 50 SX	0,018	29.05.07		
Primus	0,063	29.05.07		
Input 460 EC*	0,8	11.06.07		
Falcon 460 EC*			0,5	11.06.07
Folicur EW 250*			0,6	30.06.07
Proteus			0,6	29.05.07

* - F1 = faktor 1 – tehtud haiguste tõrje / sprayed with fungicide

- F2 = faktor 2 – ilma haigustõrjeta / without spraying

2007.a suvinisu katseandmed

Sort Variety	Saagikus, kg/ha Yield, kg/hect								1000 tera mass, g 1000 kernel weight, g			
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F1	F1	F1
405-95-4b	5459	6049	5909	5813	5852	5555	3822	3027	38,2	37,9	39,0	36,0
413-97-11b	5454	5945	6138	5445	5772	5273	3542	2860	41,1	39,3	41,0	34,7
Albina	5710	6471	6478	5758	5962	5653	4085	3456	47,6	43,7	45,8	43,9
BOJ 10102	5347	5182	5299	5033	5358	4407	4474	3238	39,0	36,5	36,7	33,1
Bombona	5626	5297	5523	5085	6194	5729	4425	3141	39,6	39,4	37,0	37,2
CPBT W 120	7160	5840	5722	5615	6486	4934	4806	4183	40,2	38,7	35,8	36,4
Helle	5247	4923	5259	5041	5624	4810	3893	2942	35,3	32,1	31,5	29,1
KOH 5593	5744	6128	6071	5952	6717	5563	3949	3387	47,0	45,0	45,1	41,5
KOH 5811	6243	5700	5925	5223	6990	4955	4364	2899	34,8	32,6	33,7	30,6
Manu	4270	3840	5045	4804	5087	4604	3437	2791	34,6	33,4	32,0	30,8
SW Estrad	5759	5799	5266	5788	7221	5453	3905	3612	35,4	36,2	35,3	33,2
Trappe	6946	5893	6805	5936	6717	5739	5092	3976	39,6	37,4	36,1	35,7
Triso	5769	5900	5981	5542	6206	5758	3994	3541	40,0	39,0	37,7	35,1
Tybalt	7275	6731	6433	5435	6787	5558	4832	4055	42,1	37,6	37,3	38,2
Uffo	6804	6713	6555	5843	6913	6407	4578	3731	39,0	36,9	36,5	34,9
Vinjett	5632	5988	5898	4727	6462	4888	4307	3623	36,5	35,1	36,7	33,0
WvB540-06	6374	6806	6261	5548	5930	6206	4550	3697	41,8	43,2	41,4	38,4
Zebra	6004	6250	5538	5428	5808	5560	3701	2988	39,5	36,3	37,9	34,6
PD5% (LSD)	442	612	710,3	576	305	261	294	339				

Sort Variety	Taimede kõrgus, cm / Height of plants, cm							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
405-95-4b	72	72	82	81	78	79	52	48
413-97-11b	75	77	94	94	88	91	55	56
Albina	87	91	107	100	95	95	62	57
BOJ 10102	85	86	110	101	92	94	66	52
Bombona	89	88	102	97	99	97	65	53
CPBT W 120	75	74	79	75	72	73	54	54
Helle	75	84	94	91	86	91	57	46
KOH 5593	76	82	97	95	90	91	59	64
KOH 5811	68	72	80	78	77	74	58	46
Manu	81	94	107	102	100	103	67	59
SW Estrad	81	87	97	96	88	87	61	51
Trappe	74	77	87	84	81	79	55	52
Triso	76	84	92	98	88	89	56	56
Tybalt	73	76	84	87	81	79	56	50
Uffo	83	95	103	100	100	99	60	54
Vinjett	74	78	99	96	92	94	59	51
WvB540-06	76	82	94	88	88	83	58	56
Zebra	84	91	102	96	94	93	61	53

Sort Variety	Lamandumine, 1-9 p (1=ei lamandu) Lodging, 1-9 p (1=not lodged)							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
405-95-4b	1	1	1	1	1	1	1	1
413-97-11b	1	1	1	1	1	1	1	1
Albina	1	1	1	1	1	1	1	1
BOJ 10102	1	1	1	1	1	1	1	1
Bombona	1	1	1	1	1	1	1	1
CPBT W 120	1	1	1	1	1	1	1	1
Helle	1	1	1	1	1	1	1	1
KOH 5593	1	1	1	1	1	1	1	1
KOH 5811	1	1	1	1	1	1	1	1
Manu	1	1	1	1	1	1	1	1
SW Estrad	1	1	1	1	1	1	1	1
Trappe	1	1	1	1	1	1	1	1
Triso	1	1	1	1	1	1	1	1
Tybalt	1	1	1	1	1	1	1	1
Uffo	1	1	1	1	1	1	1	1
Vinjett	1	1	1	1	1	1	1	1
WvB540-06	1	1	1	1	1	1	1	1
Zebra	1	1	1	1	1	1	1	1

Sort Variety	Kasvuaeg, päeva Growing period, days							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
405-95-4b	114	114	111	108	112	112	108	106
413-97-11b	115	114	109	108	114	113	106	106
Albina	114	116	109	110	115	114	108	107
BOJ 10102	111	112	109	106	112	111	104	102
Bombona	114	115	112	111	116	116	107	108
CPBT W 120	119	118	113	111	117	117	110	109
Helle	112	111	106	106	110	111	105	103
KOH 5593	113	114	110	108	113	113	106	106
KOH 5811	115	115	112	108	114	115	109	108
Manu	108	109	104	104	110	111	101	100
SW Estrad	116	119	110	112	119	118	110	109
Trappe	117	116	113	113	119	118	109	110
Triso	116	116	111	111	117	117	109	108
Tybalt	115	117	111	111	116	116	110	108
Uffo	114	115	109	108	113	114	108	108
Vinjett	113	112	111	109	112	112	106	106
WvB540-06	116	118	110	112	118	116	109	109
Zebra	113	115	108	110	113	113	106	106

Sort Variety	Kleepvalk k.a, % Glue protein content, %				Mahukaal, g/l Volume weight, g/l			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1
405-95-4b	43,0	27,0	33,5	42,2	780	814	834	812
413-97-11b	42,2	29,7	33,5	43,2	834	831	824	796
Albina	31,3	25,0	33,4	36,8	804	807	807	825
BOJ 10102	42,8	30,8	39,4	39,2	831	807	817	822
Bombona	29,2	25,0	31,3	35,3	786	818	825	821
CPBT W 120	28,6	25,6	30,4	32,5	793	775	810	801
Helle	48,0	32,6	38,3	43,3	823	818	834	809
KOH 5593	30,9	32,6	31,6	36,4	802	814	818	816
KOH 5811	35,7	25,2	28,7	33,8	833	818	843	828
Manu	45,7	33,1	40,6	41,4	829	820	818	824
SW Estrad	31,6	30,1	30,3	37,6	791	804	812	793
Trappe	27,0	19,0	24,7	27,9	797	799	826	818
Triso	31,5	27,6	28,7	37,4	804	811	808	822
Tybalt	25,0	23,7	29,6	33,0	758	757	792	773
Uffo	30,9	24,4	30,4	35,8	844	812	812	814
Vinjett	36,5	25,0	28,7	35,6	813	813	826	816
WvB540-06	31,3	25,4	31,3	34,4	800	792	818	802
Zebra	31,7	27,5	30,8	35,9	836	825	839	826

Sort Variety	Proteiin kuivaines Protein d.b, %				Langemisarv, sek Falling number, sec			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1
405-95-4b	17,0	12,1	14,2	16,3	339	321	315	252
413-97-11b	16,5	12,7	14,1	16,2	270	278	271	152
Albina	13,8	11,3	13,2	15,0	305	281	313	218
BOJ 10102	16,1	12,8	15,0	15,4	361	360	383	357
Bombona	13,8	12,1	14,1	15,2	271	323	267	259
CPBT W 120	13,3	12,0	13,5	14,0	346	338	350	323
Helle	17,5	13,3	15,5	16,2	231	277	268	117
KOH 5593	15,1	11,1	13,3	15,0	390	350	308	283
KOH 5811	16,2	12,7	13,8	15,1	305	333	287	159
Manu	19,4	13,3	15,7	16,8	352	320	278	268
SW Estrad	13,5	11,7	13,2	14,7	280	267	319	223
Trappe	12,9	10,1	12,1	12,3	231	257	281	142
Triso	14,1	12,5	13,7	15,5	277	252	270	210
Tybalt	12,1	11,6	13,0	13,9	317	356	353	301
Uffo	13,3	11,4	12,9	13,6	341	353	365	308
Vinjett	15,2	11,5	12,9	14,2	275	276	277	195
WvB540-06	14,7	11,9	13,7	14,1	204	215	241	175
Zebra	14,2	12,6	13,7	15,5	317	309	300	252

Sort Variety	Gluteenindeks Gluten index				Zeleny arv Zeleny value			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1
405-95-4b	83	92	90	79	73	54	64	80
413-97-11b	50	70	71	60	78	58	65	77
Albina	52	47	57	46	56	45	57	71
BOJ 10102	37	52	53	40	77	60	72	74
Bombona	97	92	79	92	53	53	59	73
CPBT W 120	84	91	87	86	51	49	54	60
Helle	49	57	64	38	84	62	73	78
KOH 5593	20	51	21	32	65	47	60	73
KOH 5811	92	89	93	69	75	58	58	69
Manu	86	55	41	84	95	60	72	81
SW Estrad	78	79	62	52	51	49	53	64
Trappe	76	93	87	69	49	35	47	52
Triso	77	71	94	80	59	54	57	71
Tybalt	80	82	88	56	41	47	52	59
Uffo	19	25	35	65	60	47	54	61
Vinjett	68	69	66	80	70	47	52	66
WvB540-06	52	72	85	80	62	52	58	67
Zebra	70	49	69	81	63	54	56	74

Suvinisu haigused / Diseases, 1-9 p (1=nakkus puudub/not infected)

Sort Variety	Jahukaste / <i>Erysiphe graminis</i>								Helelaikus / <i>Septoria spp</i>							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
405-95-4b	1	3	1	2	2	4	1	8	2,5	2,5	2	3	2,5	5	1	1
413-97-11b	1,5	3,5	1	1	2	3,5	1	3,5	2	3	3	3	3	5,5	1	1
Albina	1	3,5	1	1	1	3	1	4,5	2	2,5	3	3	2,5	5	1	1
BOJ 10102	2	6,5	3	4	2,5	9	8	9	2,5	3,5	3	5	4	6	1	1
Bombona	1,5	3,5	1	1	1	3	1	7,5	2	3	2	3	2,5	4	1	1
CPBT W 120	1	2,5	1	1	2	3	1	4	2,5	2,5	3	3	2,5	5,5	1	1
Helle	1	2,5	1	1	1,5	2,5	1	2,5	2,5	4	5	3	3,5	5	1	1
KOH 5593	1	3,5	1	2	2	3,5	2	7	2	3	3	3	3	5	1	1
KOH 5811	1	4,5	1	2	1,5	6	2	7	2	2,5	2	3	3	5,5	1	1
Manu	1,5	5,5	1	2	2	3,5	1	7,5	3	5	5	5	3	5	1	1
SW Estrad	1,5	1,5	1	1	1,5	2	1	2,5	2	3	2	2	2,5	4,5	1	1
Trappe	1	3	1	1	1,5	2	1	4,5	2	2,5	3	3	2,5	5	1	1
Triso	1,5	3	1	1,5	1,5	2,5	1	6	2	3,5	3	3	3	4,5	1	1
Tybal	1	1	1	1	1,5	1	1	3	3,5	3,5	3	3	2,5	5	1	1
Uffo	1	2	1	2	1,5	2,5	2	1	2	2,5	2	5	3	5,5	1	1
Vinjett	1,5	3,5	1	1	1	1,5	1	3,5	2	3,5	5	3	3	5	1	1
WvB540-06	1	3	1	1	1	1	1	2,5	2	2,5	3	3	3	5	1	1
Zebra	1	2,5	1	1	2	2,5	3	3,5	2	2,5	2	3	3	4,5	1	1

Sort Variety	Pruunlaikus / <i>Cochliobolus sativum</i>								Pruunrooste / <i>Puccinia recondita</i>							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
405-95-4b	1	1	2	3	1	1	1	2,5	1	1,5	1	1	1	1	1	2
413-97-11b	1	1	2	2	1	1	1	2,5	1	1	1	1	1	1	1	2
Albina	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1,5	1	1	1	1	1	1
BOJ 10102	1	1	2	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Bombona	1	1	2	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
CPBT W 120	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1,5	1	1	1	1	1	1
Helle	1	1	2	3	1	1	1	1	1	1,5	1	1	1	1	1	1
KOH 5593	1	1	2	4	1	1	1	1	1	1,5	1	1	1	1	1	1
KOH 5811	1	1	2	4	1	1	1	1,5	1	1	1	1	1	1	1	1
Manu	1	1	2	3	1	1	1	1	1	1,5	1	1	1	1	1	2
SW Estrad	1,5	1	2	2	1	1	1	1,5	1	1,5	1	1	1	1	1	1
Trappe	1,5	2	2	2	1	1	1	1	1	1,5	1	1	1	1	1	2
Triso	1	1	2	3	1	1	1	1	1	2,5	1	1	1	1	1	1
Tybal	1	1	2	4	1	1	1	1	1	1,5	1	1	1	1	1	1
Uffo	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Vinjett	1	1	2	3	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1
WvB540-06	1	1	4	4	1	1	1	2,5	1	1	1	1	1	1	1	1
Zebra	1	2	2	2	1	1	1	1	1	2,5	1	1	1	1	1	1

SUVIODER / BARLEY

Hordeum vulgare L.

Soovitusliku sordilehe suviadra sordid

Keskvalmivad

- ‘Auriga’ keskmise saagi ja 1000 tera massiga, suhteliselt haiguskindel, hea seisukindlusega, suure mahukaaluga õlleoder.
- ‘Inari’ hea saagi, keskmise - suure 1000 tera massiga, seisukindel, sobiva mahukaaluga söödaoder.

Hilised

- ‘Annabell’ väga hea saagi, keskmise - suure 1000 tera massi ja hea seisukindlusega, sobiva mahukaaluga toidu-, sööda ja õlleoder.
- ‘Anni’ hea saagi, keskmise - suure 1000 tera massi, hea seisukindlusega, vastupidav põuale, suure mahukaaluga toidu ja söödaoder.
- ‘Barke’ keskmise saagi ja 1000 tera massiga, seisukindel, suure mahukaaluga õlleoder, põuakartlik.
- ‘Class’ hea saagi, suure 1000 tera massi ja ühtlase suure teraga, hea seisukindlusega, suure mahukaaluga õlleoder, põuakindel.
- ‘Justina’ hea saagi, keskmise - suure 1000 tera massi ja ühtlase suure teraga, hea seisukindlusega, sobiva mahukaaluga õlleoder.
- ‘SW Wikingett’ keskmise saagi ja väikese - keskmise 1000 tera massiga, suhteliselt hea seisukindlusega, suure mahukaaluga toidu- ja söödaoder.
- ‘Tocada’ väga hea saagi ja keskmise seisukindlusega, suure 1000 tera massi ja hea teraühtlikkusega õlleoder, sobiva mahukaaluga.

2007. a. Eesti sordilehte võetud uued suviadra sordid

- ‘Waldemar’ Keskvalmiv, suure saagiga, väga lühikese kõrrega (seisukindel). Suure mahukaaluga, keskmise 1000 tera massiga, korraliku proteiinisaldusega, keskmise haiguskindlusega. Hea teraühtlikkusega. Ohted eemalduvad raskelt. Katseaastad 2006, 2007.
- ‘Maaren’ Keskvalmiv, keskmise saagiga, hea seisukindlusega. Suure mahukaaluga, väikese- keskmise 1000 tera massiga, korraliku proteiinisaldusega, keskmise haiguskindlusega. Hea teraühtlikkusega. Ohted eemalduvad keskmiselt. Katseaastad 2005, 2006, 2007.

Suviadrasortide levik 2007*

Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha
Anni	418,43	Tocada	75,40	Beatrix	16,3
Barke	262,60	Auriga	58,57	Mette	12,0
Annabell	224,65	Class	54,64	Gustav	11,4
Mercada	218,90	Jyvä	45,47	Gaute	10,0
Inari	204,15	Xanadu	41,98	Viire	8,0
Vivendi	182,40	Ingmar	25,00	Leeni	7,9

* Vastavalt Taimetoodangu Inspektsiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Katseaasta 2007	Viljandi		Võru		Kuusiku	
Mullastik	Klg, ls		LP, ls2		Ko, ls2	
Eelvili	mustkesa		taliteravili		hernes	
Külvinorm	varased 600 id tera m ² , keskvalm. ja hilised 350 id tera m ²					
Külvi kuupäev	18.04.07		19.04.07		18.04.07	
Väetis(TA/ha); väetamise kuupäev						
N-P-K;	84-17,6-33,2	16.04.07	80-8-48	19.04.07	80-10,1-53	16.04.07
Taimekaitse: l/ha; kg/ha/ Töötlemise kuupäev						
Arrat	0,15	25.05.07				
Granstar Preemia 50 SX					0,02	29.05.07
Primus					0,063	29.05.07
MCPA			1,5	31.05.07		
Input 460 EC*	1	20.06.07			0,8	11.06.07
Danadim	1	20.06.07				
Artea *			0,5	4.06.07		

Katseaasta 2007	Jõgeva	
Mullastik	Ko, ls2	
Eelvili	mustkesa	
Külvinorm	varased 600 id tera m ² , keskvalm. ja hilised 350 id tera m ²	
Külvi kuupäev	27.04.07	
Väetis(TA/ha); väetamise kuupäev		
N-P-K;	90-20-38	17.04.07
Taimekaitse: l/ha; kg/ha/ Töötlemise kuupäev		
Sekator 375 OD+	0,15	29.05.07
Folicur EW 250*	0,6	31.05.07
Proteus	0,6	29.05.07

* - F1 = faktor 1 – tehtud haiguste tõrje / sprayed with fungicide

- F2 = faktor 2 – ilma haigustõrjeta / without spraying

2007. a. suviotra katseandmed

Sort Variety	Saagikus, kg/ha Yield, kg/hect								1000 tera mass, g 1000 kernel weight, g			
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F1	F1	F1
Annabell	5636	3752	6026	5973	6259	4549	4918	5441	39,8	39,8	42,1	40,9
Anni	5981	4451	5518	5164	5986	5267	4888	5314	45,3	43,7	44,7	46,0
Arve	5243	3261	4705	4394	6216	5638	5368	5487	39,4	27,0	30,7	31,2
Auriga	4402	3601	5879	5352	5466	5278	4619	4193	43,2	42,7	45,4	42,4
Barke	5206	3806	5944	5460	5752	5570	3928	4464	47,6	43,5	45,7	44,8

Sort Variety	Saagikus, kg/ha Yield, kg/hect								1000 tera mass, g 1000 kernel weight, g			
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F1	F1	F1
Beatrix	5431	4151	6258	6740	6284	5899	4573	5037	48,2	45,2	45,9	46,7
BOR 03143	4934	3668	5666	5786	5705	5240	3778	5090	44,8	43,6	43,4	43,6
Class	5022	3451	5661	5119	5881	4630	3521	4449	44,4	44,1	43,3	43,4
Inari	5338	4017	5689	5723	5757	5319	4197	5095	47,7	44,5	46,6	45,3
Justina	5414	4161	6358	6549	5881	4531	4564	4979	44,9	44,7	45,7	45,3
Maaren	5682	4966	6023	6079	6050	5535	4538	5049	44,7	42,4	43,5	42,7
Marthe	4908	3973	6473	5846	4839	4699	3758	4708	43,2	43,5	39,9	41,3
Mimer	5547	4254	5993	5456	6099	4799	5044	4664	45,5	39,4	43,3	44,0
Nuevo	5178	4145	6480	6226	6147	4992	3949	4960	46,2	43,4	45,2	44,4
Promyk	4864	4366	6185	5585	5951	5357	3905	4760	45,6	47,1	46,1	43,3
Serwal	4099	4080	5965	6509	5310	4773	3848	4404	44,1	44,4	43,9	39,3
Skarb	5019	4190	6620	6222	5715	4644	4268	4826	47,1	48,6	47,0	46,4
SW Mitja	4939	4141	5999	6250	6010	4946	4672	5387	44,6	42,1	43,4	43,3
SWWikingett	4689	3126	5362	5568	5503	4015	3828	4504	41,0	41,9	42,5	39,9
Tocada	5327	4528	5791	5764	5831	5842	4433	4906	46,5	44,4	47,4	46,2
Waldemar	4172	3979	6805	6786	6372	5458	4788	5066	47,3	44,2	44,3	45,1
PD5% (LSD)	469,5	528,6	477,4	468,2	322,6	277,3	468,3	796,1				

Sort Variety	Kasvuaeg, päeva Growing period, days								Proteiin k.a Protein d.b, %			
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F1	F1	F1
Annabell	110	109	104	104	98	97	96	96	14,0	9,8	9,8	12,8
Anni	110	110	105	105	97	96	95	96	15,2	10,9	10,9	12,8
Arve	96	92	92	92	89	89	85	85	14,5	10,8	10,0	11,4
Auriga	110	110	103	103	97	96	95	95	14,6	10,5	11,5	13,6
Barke	110	109	106	106	98	98	96	96	14,2	10,5	11,1	13,6
Beatrix	108	109	104	104	98	97	93	96	13,3	9,6	10,4	12,8
BOR 03143	110	110	104	104	98	97	96	96	14,2	10,2	10,3	13,5
Class	110	110	105	105	98	97	96	95	15,3	10,7	11,3	13,7
Inari	108	109	99	99	98	98	94	94	13,8	10,8	10,9	12,7
Justina	110	110	105	105	98	98	95	96	14,9	10,7	10,8	12,4
Maaren	107	109	107	107	97	97	96	95	13,9	10,3	10,5	12,5
Marthe	109	109	106	106	98	98	93	94	15,8	10,5	12,6	13,2
Mimer	110	110	105	105	98	98	97	96	13,8	10,5	11,0	12,7
Nuevo	108	109	103	103	97	98	94	96	14,5	9,9	10,1	13,2
Promyk	111	110	108	108	103	103	97	97	14,8	10,1	10,4	13,1
Serwal	110	109	105	105	101	100	95	96	14,8	10,5	12,5	13,9
Skarb	110	111	105	105	101	101	93	95	14,2	10,2	10,7	13,2
SW Mitja	108	107	96	96	97	97	91	94	14,8	10,7	11,2	12,8
SWWikingett	111	111	108	108	103	103	97	97	14,3	11,0	10,9	13,7
Tocada	111	110	108	108	101	101	96	97	12,9	10,1	10,7	12,8
Waldemar	106	107	105	105	101	100	94	94	13,3	10,2	10,5	12,6

Sort Variety	Mahukaal Volume weight, g/l				Jääk sõelal 2,8mm % Sieving >2,8mm, % sieve			
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1
Annabell	662	686	688	669	78,5	65,4	73,9	57,3
Anni	674	701	708	681	83,5	67,4	81,2	77,0
Arve	656	586	610	619	47,7	14,4	14,1	10,7
Auriga	622	688	702	653	87,5	68,0	81,5	73,2
Barke	669	690	716	660	91,5	74,1	83,0	82,4
Beatrix	627	668	675	640	89,5	82,9	80,2	86,9
BOR 03143	669	700	696	672	94,0	76,3	80,9	81,8
Class	665	692	689	669	86,6	80,8	87,5	82,1
Inari	660	679	685	662	79,5	58,4	73,4	64,2
Justina	634	678	681	640	83,5	78,1	81,4	75,0
Maaren	681	688	679	676	85,0	75,8	78,0	78,2
Marthe	668	697	687	669	88,0	81,2	66,0	83,1
Mimer	653	665	677	647	86,5	48,7	59,0	62,1
Nuevo	658	686	687	677	86,5	70,2	72,1	79,2
Promyk	648	699	687	657	82,6	73,3	71,7	65,2
Serwal	659	708	700	665	89,6	88,5	81,9	70,8
Skarb	684	730	716	687	84,0	78,6	69,8	58,8
SW Mitja	687	694	695	673	72,0	58,0	63,7	45,6
SWWikingett	666	704	712	682	73,0	73,5	75,6	66,4
Tocada	644	674	675	640	85,0	69,1	79,0	77,9
Waldemar	669	685	682	652	91,1	62,0	65,6	74,5

Sort Variety	Taimede kõrgus, cm Height of plants, cm								Lamandumine, 1-9 p (1=ei lamandu) Lodging, 1-9 p (1=not lodged)							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Annabell	63	54	72	70	60	64	46	52	1	1	1	1	1	1	1	1
Anni	71	54	72	72	67	65	46	57	1	1	1	1	1	1	1	1
Arve	59	46	81	79	62	65	61	60	1	1	1	1	1	1	1	1
Auriga	64	61	77	75	66	60	52	53	1	1	1	1	1	1	1	1
Barke	67	53	76	76	65	68	49	57	1	1	1	1	1	1	1	1
Beatrix	63	59	71	70	62	61	49	57	1	1	1	1	1	1	1	1
BOR 03143	62	67	71	71	62	65	50	51	1	1	1	1	1	1	1	1
Class	67	55	75	74	61	65	56	56	1	1	1	1	1	1	1	1
Inari	62	61	71	72	66	72	56	60	1	1	1	1	1	1	1	1
Justina	63	65	76	75	58	65	56	50	1	1	1	1	1	1	1	1
Maaren	59	70	76	75	60	63	54	55	1	1	1	1	1	1	1	1
Marthe	60	60	74	74	56	53	48	52	1	1	1	1	1	1	1	1
Mimer	54	48	70	72	57	59	48	48	1	1	1	1	1	1	1	1
Nuevo	60	57	73	74	54	62	50	51	1	1	1	1	1	1	1	1
Promyk	54	61	69	69	53	53	35	44	1	1	1	1	1	1	1	1
Serwal	59	58	74	72	61	70	45	46	1	1	1	1	1	1	1	1

Sort Variety	Taimede kõrgus, cm Height of plants, cm								Lamandumine, 1-9 p (1=ei lamandu) Lodging, 1-9 p (1=not lodged)							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Skarb	62	55	73	75	66	71	44	48	1	1	1	1	1	1	1	1
SW Mitja	57	62	75	75	61	68	45	53	1	1	1	1	1	1	1	1
SW Wikingett	62	52	77	76	62	67	43	52	1	1	1	1	1	1	1	1
Tocada	60	59	73	72	63	66	49	51	1	1	1	1	1	1	1	1
Waldemar	50	44	62	61	49	51	44	43	1	1	1	1	1	1	1	1

Sort Variety	Ohete eemaldumine 1-3p. (1=kergesti, 3=raskesti) Removal of awns, 1-3p. (1=slightly, 3=hardly)							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Annabell	1	2	*	*	3	2,5	1,5	1,5
Anni	2	2,5	*	*	3	3	2	2
Arve	1	1	*	*	3	3	1	1
Auriga	3	2,5	*	*	3	3	3	3
Barke	1	1,5	*	*	2	2	2	2
Beatrix	2,5	2	*	*	2	2	2	2
BOR 03143	1,5	1,5	*	*	2	2	2	2
Class	1	1	*	*	2	2	1,5	1,5
Inari	1,5	1,5	*	*	1,5	1,5	1,5	1,5
Justina	2,5	3	*	*	2	2	2,5	2,5
Maaren	1,5	1	*	*	2	2	1,5	1,5
Marthe	1,5	1,5	*	*	2,5	2	2	1,5
Mimer	2	2	*	*	2	2	1,5	1,5
Nuevo	1	1	*	*	2	2	1,5	1,5
Promyk	2,5	2,5	*	*	2	2	2	2
Serwal	2	2	*	*	1,5	1	1,5	2
Skarb	2	1,5	*	*	2	2	2	1,5
SW Mitja	3	2,5	*	*	2,5	2	1,5	1,5
SW Wikingett	2	1,5	*	*	2	2	2,5	2,5
Tocada	2	1,5	*	*	2	2	1,5	1,5
Waldemar	3	3	*	*	1,5	1	3	3

* vaatlusi ei tehtud

Suivodra haigused / Diseases, 1-9 p (1=nakkus puudub/not infected)

Sort Variety	Vörklaikus / <i>Pyrenophora teres</i>								Äärislaikus / <i>Rhynchosporium secalis</i>							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Annabell	1,5	3	1	1	3,5	5,5	4	4	1	1	1	1	1	1	1	1
Anni	2	2,5	1	1	2	4	3,5	4	1,5	1	1	1	1	1	1	1
Arve	2,5	4,5	1	1	1	6	4	3,5	3	1	1	1	1	1	1	1
Auriga	2	4	1	1	3	5	5	5	1	1	1	1	1	1	1	1
Barke	2	3,5	1	1	1,5	5	3,5	3,5	1	1	1	1	1	1	1	1
Beatrix	2,5	4	1	1	1	4,5	3,5	4,5	1	1,5	1	1	1	1	1	1
BOR 03143	1,5	3,5	1	1	2	6	4	4	1	1	1	1	1	1	1	1
Class	2	4,5	1	1	1	4,5	4,5	5	1	1	1	1	1	1	1	1
Inari	1,5	3,5	1	1	3,5	5	4	4,5	1	1	1	1	1	1	1	1
Justina	1	3	1	1	1	4	3,5	4	1	1	1	1	1	1	1	1
Maaren	1	3,5	1	1	1	5	4	4,5	1	1	1	1	1	1	1	1
Marthe	2	3,5	1	1	1	5	4	4,5	1	1	1	1	1	1	1	1
Mimer	2,5	4	1	1	1	5,5	5	5	1	1	1	1	1	1	1	1
Nuevo	2	4	1	1	1	7,5	4	5	1	1	1	1	1	1	1	1
Promyk	3	4,5	1	1	3,5	5,5	5	5	2	1,5	1	1	1	1	1	1
Serwal	2	3	1	1	1	3	4	4	1	1	1	1	1	1	1	1
Skarb	2	3	1	1	1	4,5	4	4	1	1,5	1	1	1	1	1	1
SW Mitja	1,5	2	1	1	2,5	5,5	3,5	4	1	1,5	1	1	1	1	1	1
SW Wikingett	2	3,5	1	1	2	5	3,5	4,5	1	1	1	1	1	1	1	1
Tocada	5	4,5	1	1	4,5	5,5	5	5	1	1	1	1	1	1	1	1
Waldemar	2	4,5	1	1	1	6	4,5	4	1	1,5	1	1	1	1	1	1

Sort Variety	Triiptöbi / <i>Pyrenophora graminea</i>								Kõrreliste jahukaste / <i>Erysiphe graminis</i>							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Annabell	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4	1	1	2	1,5	3,5	3
Anni	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1,5	1	2,5	2
Arve	1	1	4	4	1	1	1	1	1	4	1	1	1	1	2	1
Auriga	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2,5	1,5
Barke	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2,5
Beatrix	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1,5	1	1	1	1	3	1,5
BOR 03143	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1,5	2,5
Class	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2
Inari	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4	1	1	2	1	3	3
Justina	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2,5	2,5
Maaren	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1,5	1	1	1	1	2,5	1,5
Marthe	1	1,5	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Mimer	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	2,5	2,5	3
Nuevo	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2,5	2
Promyk	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	2,5
Serwal	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2,5	2

Sort Variety	Triiptöbi / <i>Pyrenophora graminea</i>								Kõrreliste jahukaste / <i>Erysiphe graminis</i>							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Skarb	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1,5	1	2,5	2
SW Mitja	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4,5	1	1	2	2,5	2	3
SW Wikingett	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2
Tocada	1	1	4	4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1,5	2
Waldemar	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1,5	2	2,5	2

Sort Variety	Pruunlaikus / <i>Cochliobolus sativus</i>								Odra lendnõgi, taimi/20 m ² <i>Ustilago nuda</i> , plants/20 m ²							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Annabell	3	4	3	3	2	2,5	3	3,5	0	0	0	0	0	0	0	0
Anni	2	3,5	3	3	2,5	2	3	3,5	0	0	0	0	0	0	0	5
Arve	2	4,5	1	1	2,5	2,5	3	2,5	0	0	0	0	0	0	0	0
Auriga	2,5	3,5	3	3	2,5	2	3,5	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Barke	4	4	3	3	2	2,5	3,5	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Beatrix	2,5	3,5	2	2	2,5	2,5	3,5	3	0	0	2	0	0	0	0	0
BOR 03143	3,5	3,5	2	2	2	2	3,5	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Class	3,5	4	3	3	2	2,5	3,5	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Inari	2	3,5	4	4	2,5	2,5	3	4,5	0	0	0	0	0	0	0	0
Justina	2	2,5	3	3	2	2	3	3,5	0	0	0	0	0	0	0	0
Maaren	2	2,5	3	3	2,5	2,5	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Marthe	2	3	3	3	3	2	3	3,5	0	0	1	0	0	0	0	0
Mimer	3	3	4	4	2,5	2	3	4	6	3	14	24	13	20	23	79
Nuevo	2,5	3	4	4	2	2,5	3	3,5	0	0	0	0	1	0	0	0
Promyk	3	3,5	3	3	2,5	2	3,5	4	0	0	0	0	0	0	1	5
Serwal	2	3	3	3	2	2,5	3,5	3	0	0	2	0	2	0	6	10
Skarb	3,5	3,5	3	3	2	2	3	3,5	1	1	3	3	0	0	9	18
SW Mitja	2	2,5	3	3	2	2	3	3,5	1	7	0	1	2	11	15	9
SW Wikingett	2	3	4	4	2	2	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Tocada	2	3,5	1	1	2,5	2	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Waldemar	2	5	3	3	2,5	2,5	4	3	0	0	0	0	0	0	0	0

KAER / OATS

Avena sativa L.

Soovitusliku sordilehe kaerasordid

- ‘Belinda’ saagikas söödakaera sort, keskmise kõrguse ja kasvuajaga. Samuti on keskmised tuhande tera mass ja söklasus. Proteiinisaldus, olenevalt kasvukohast ja -aastast 9,7-15,6% (keskmine 11,6%). Kaera kroonroostesse soodsa-
tel aastatel enim nakatunud, võrreldes teiste sortidega.
- ‘Jumbo’ stabiilselt kõrge saagi, suure tera, keskmise söklasusega, keskmise kasvuaja ja kõrrepikkusega sort, kellel proteiini-
saldus 9,8-15,8% (keskmine 11,5%).
- ‘Vendela’ on aretatud toidukaeraks. Sort on hea saagivõimega, keskmise teramassiga ja väikese söklasusega. Kõrrepikkus
ja kasvuage keskmised, proteiinisaldus 9,9-16,0% (keskmine 12,1%).
- ‘Villu’ on suure saagivõimega, keskmise kõrguse ja kasvuajaga sort, kellel keskmised tuhande tera mass ning söklasus.
Proteiinisaldus 9,5-16,4% (keskmine 11,6%).

Eesti sordilehte võetud uued kaerasordid

- ‘Eugen’ Hea saagikusega varajane sort, keskmise 1000 tera massiga ja mahukaaluga, keskmise proteiinisalduse, kesk-
mise kuni suure proteiinsaagiga, keskmise söklasusega, nakatub haigustesse keskmiselt. Lamandumist ei esine-
nud, kuna selleks puudusid tingimused. Katses aastatel 2006, 2007.
- ‘Duffy’ Hea saagikusega varajane sort, keskmise 1000 tera massiga, suur mahukaal. Suure proteiinisaldusega ja kõrge
proteiini saagiga. Väike kuni keskmise söklasusega, haigustesse nakatus keskmiselt. Lamandumist ei esinenud,
kuna selleks puudusid tingimused. Katses aastatel 2006, 2007.

Kaerasortide levik 2007*

Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha
Jumbo	141,63	Birgitta	31,82	SW Kerstin	14,51
Jaak	125,42	Hecht	26,80	Villu	10,99
Flämingsprofi	87,90	Flämingsfit	17,00	Eugen	5,00
Vendela	66,20	Belinda	16,00		

* Vastavalt Taimetoodangu Inspektsiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Katsekoht Testing location	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
Mullastik / Soil	LP(g), ls1	LP, ls2	Ko, ls2	Kl, ls3
Eelvilvi / Previous crop	põldhein	taliteravili	hernes	mustkesa
Väetis / Fertilizer	NPK(Venemaa)	Power 20-5-15	NPK täisväetisOpti Crop	Kemira Power 18
Norm TA kg/ha / Fertilizer level kg/ha: N-P-K	80 -16,7 -31,5	80 - 8 - 48	80 -10,1 -53	70 -15 -29
Väetamise kuupäev / Time of fertilization	19.04.07	19.04.07	16.04.07	17.04.07
Külvinorm / Sowing rate, germinating seeds per m ²	500	500	500	500
Külvikoopäev / Sowing date	19.04.07	19.04.07	18.04.07	26.04.07
Taimekaitse kuupäev / Date of weed- control	25.05, 12.06.07	31.05.07	29.05.07	29.05.07
Preparaat, norm / Herbicide rate: (l/ha,kg/ha)				
MCPA		1,5		0,5
Lintur				0,12
Proteus 110 OD				0,600
Arrat	0,15			
Danadim 40 EC	1,0			
Granstar Premia 50 SX			0,018	
Primus			0,063	
Koristuskuupäev / Harvestig date	23.08.07	10.08.07	13.08.07	08.08.07

2007. a. kaera katseandmed

Sort Variety	Saagikus, kg/ha / Yield, kg/hect				1000 tera mass / 1000 kernel weight, g			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
Aveny	4150	7605	6878	3568	34,3	33,0	31,7	27,3
Belinda	3910	7254	7003	3433	36,3	36,7	33,1	31,0
Dominic	3659	6688	7393	2771	29,5	35,9	37,0	26,1
Duffy	3917	7036	6776	3040	33,0	29,4	29,6	25,1
Eugen	3927	6963	7263	3290	33,8	34,4	33,0	29,3
GS HA 01	2474	4080	4612	2134	27,0	28,8	29,0	22,9
Jumbo	3218	6954	7252	2657	33,8	36,6	32,5	27,6
LPSH 00-503	3800	6815	6975	2996	29,5	32,5	33,7	29,7
Mocarz	3309	6075	6118	2229	30,6	29,1	29,7	25,7
Rasputin	4189	7700	8120	3576	32,4	35,3	35,7	32,3
STH 454	4067	6196	6863	3081	32,9	34,5	34,4	29,4
STH 5242	3988	7226	6962	3047	33,9	37,7	36,0	29,4
SW Ingeborg	3850	6671	6725	2806	32,3	36,9	35,2	29,8
Vendela	3806	6361	6798	2971	29,4	32,0	32,8	28,2
Villu	3770	6381	7180	3233	29,1	33,6	31,7	29,0
PD5% (LSD)	297	470	343	229				

Sort Variety	Taimede kõrgus, cm Height of plants, cm				Lamandumine, 1-9 p. (1=ei lamandu) Lodging, 1-9 p. (1=not lodged)			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
Aveny	55	111	91	70	1	1	1	1
Belinda	49	106	83	63	1	1	1	1
Dominic	49	92	78	58	1	1	1	1
Duffy	52	105	91	61	1	1	1	1
Eugen	61	106	98	62	1	1	1	1
GS HA 01	77	130	102	87	1	1	1	1
Jumbo	51	93	87	57	1	1	1	1
LPSH 00-503	47	96	80	63	1	1	1	1
Mocarz	35	70	55	37	1	1	1	1
Rasputin	56	109	95	64	1	1	1	1
STH 454	59	106	84	62	1	1	1	1
STH 5242	55	111	92	60	1	1	1	1
SW Ingeborg	52	100	79	58	1	1	1	1
Vendela	57	109	84	61	1	1	1	1
Villu	53	109	86	62	1	1	1	1

Sort Variety	Kasvuaeg, päeva / Growing period, days				Proteiin kuivaines / Protein d.b, %			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
Aveny	122	107	109	99	13,0	10,5	10,9	12,3
Belinda	120	109	112	100	13,6	10,2	10,9	12,5
Dominic	122	106	109	98	12,5	10,7	11,3	12,3
Duffy	121	104	108	98	14,0	10,1	11,0	13,5
Eugen	120	104	106	98	12,4	10,5	11,8	12,2
GS HA 01	121	113	110	103	19,1	15,1	16,0	18,2
Jumbo	123	107	107	99	12,7	10,3	11,1	12,0
LPSH 00-503	124	108	107	101	13,3	10,2	11,4	12,3
Mocarz	124	108	108	96	13,7	11,1	11,9	12,6
Rasputin	122	109	106	102	12,3	10,0	10,3	11,6
STH 454	124	109	107	104	13,2	11,2	10,9	11,5
STH 5242	116	111	108	101	12,7	10,6	11,1	11,8
SW Ingeborg	124	108	111	100	12,8	10,0	11,4	12,2
Vendela	124	110	110	100	13,6	10,8	11,1	12,7
Villu	123	108	109	101	13,1	10,8	11,3	12,2

Sort Variety	Mahukaal / Volume weight, g/l				Sõklasus / Contents of husk, %			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
Aveny	510	540	452	495	22,6	20,2	23,7	22,9
Belinda	491	529	460	495	22,0	22,9	29,5	21,7
Dominic	491	537	452	472	26,4	24,8	30,2	26,1
Duffy	527	562	491	511	20,2	23,0	25,0	22,1
Eugen	510	550	480	481	22,6	21,2	24,7	22,1
GS HA 01	649	656	645	674	*	*	*	*
Jumbo	489	541	451	445	22,7	21,1	27,0	27,8
LPSH 00-503	490	530	458	481	23,1	23,8	24,5	23,8
Mocarz	488	501	442	458	20,4	22,6	25,4	25,2
Rasputin	504	542	472	495	23,6	23,4	26,3	22,0
STH 454	489	520	449	480	25,4	23,8	28,0	22,3
STH 5242	468	502	429	433	20,0	20,6	22,9	18,1
SW Ingeborg	486	530	470	476	27,5	23,0	28,3	24,8
Vendela	504	540	485	484	23,6	20,9	21,1	21,0
Villu	520	551	496	506	22,3	24,3	27,2	23,7

* - paljasteraline

Kaera haigused / Diseases, 1-9 p. (1=nakkus puudub/not infected)

Sort Variety	Kaera kroonrooste <i>Puccinia coronata</i>				Kaera pruunlaiksus <i>Cochliobolus sativus</i>			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
Aveny	1	1	1	1	4,8	2	4,8	3,8
Belinda	1,3	2,3	1	1	4,3	1	3,5	3,8
Dominic	1	1	1	1	4	1	3,8	3,5
Duffy	1,3	2	1	1	4,5	1	4	4
Eugen	1	2	1	1	4,5	2	4,5	3,5
GS HA 01	1,8	1	1	1	3	1	3,3	3,3
Jumbo	1,3	2	1	1	4,0	1	4,8	4
LPSH 00-503	1,3	2	1	1	4,8	1	5,3	4,3
Mocarz	1	1,8	1	1	4,3	2	6	4
Rasputin	1,3	2	1	1	4,5	2	5,3	3,5
STH 454	1	1	1	1	4,5	2	4,8	3,3
STH 5242	1	1	1	1	4	2	4,8	3,3
SW Ingeborg	1	3	1	1	4,3	2	4	3,5
Vendela	1,3	1	1	1	4,8	2	3,8	4,3
Villu	1,3	2,8	1	1	5	2	5,5	4,5

Sort Variety	Kõrrerooste <i>Puccinia graminis</i>			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
Aveny	1	1	1	1
Belinda	1	1	4,5	1
Dominic	1	1	5,3	1
Duffy	1	1	7	1
Eugen	1	1	5,5	1
GS HA 01	1	1	4,8	1
Jumbo	1	1	6,8	1
LPSH 00-503	1	1	6,3	1
Mocarz	1	1	3,8	1
Rasputin	1	1	3,8	1
STH 454	1	1	2	1
STH 5242	1	1	3,8	1
SW Ingeborg	1	1	6,3	1
Vendela	1	1	3	1
Villu	1	1	4,8	1

HERNES / PEA

Pisum sativum

Uued hernesordid Eesti Sordilehes

'GS EF 02' Keskmise saagikusega, keskmise kuni suure 1000 tera massiga, keskmise proteiinisaldusega, hea proteiinisaa-
gi, hea seisukindlusega hilisepoolne sort, haigustega probleeme ei olnud. Katses aastatel 2006, 2007.

Hernesortide levik 2007*

Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha
Clarissa	67,11	Karita	45,4	Mehis	1

* Vastavalt Taimetoodangu Inspektsiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Katseaasta 2007 Testing year 2007	Viljandi	Võru
Mullastik / Soil	LP, sl/l	LP, ls2
Eelvil / Previous crop	suviuder	taliteravili
Külvinorm / Sowing rate, germinating seeds per m ²	120	120
Külvi kuupäev / Sowing date	25.04.07	02.05.07
Väetis (TA/ha) / Fertilizer - level: N - P - K	20 -17,6 -83	27 - 18,5 - 124,5
Väetamise aeg / Time of fertilization	19.04.07	24.04.07
Taimekaitse: (norm l/ha, töötl.kuup.) Plant protection (litre per hectare, date of the treatment)		
Fastac	0,2 21.05.07	
Basagran	1,0 25.05.07	
Stomp 330EC	1,5 25.05.07	1 31.05.07
Basagran	1,0 07.06.07	1 31.05.07
Stomp 330EC	1,5 07.06.07	
Karate		0,15 21.05.07

2007. a. herne katseandmed

Sort Variety	Saak, kg/ha Yield, kg/hect		1000 tera mass k.a., gTKW d.b, g		Kasvuper., päeva Growing per., days		Proteiin k.a, % Protein d.b, %	
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
Poollehetu								
Carneval	3506	6106	171,7	231,8	98	102	18,8	22,0
GS EF 02	3753	7052	219,4	235,8	97	98	20,1	24,4
Hardy	3562	7178	226,0	202,2	96	96	19,4	22,5
Madonna	4041	7247	211,8	228,1	97	98	19,3	22,6
SW Clara	3463	6156	189,2	234,8	98	102	19,3	24,1
PD5% (LSD)	429	472						
Leheline								
GS EF 01	3216	5063	200,8	234,2	98	113	20,0	24,9
Mehis	2702	5043	190,6	226,2	100	112	23,3	27,1
Seko	1451	6522	207,3	204,7	94	95	20,8	25,8
PD5% (LSD)	113	71						

Sort Variety	Seisukindlus 1-9p (1=halb) / Lodging resist. 1-9p (1=bad)		Taimede kõrgus, cm Height of plants, cm		Valmimise viibimine Delaying of maturing		Varrel idanemine Germination on stem	
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
Poollehetu								
Carneval	8	6	50	113	1	1	1	1
GS EF 02	8	6	45	118	1	1	1	1
Hardy	8	6	42	89	1	1	1	1
Madonna	8	4	44	93	1	1	1	1
SW Clara	8	6	46	93	1	1	1	1
Leheline								
GS EF 01	3	*	63	*	1	1	1	1
Mehis	2	8	58	62	1	1	1	1
Seko	1	8	45	72	1	1	1	1

* - vaatlusi ei tehtud

Sort Variety	Löhenemine Cleavage		Varisemine Falling off	
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
Poollehetu				
Carneval	1	1	1	1
GS EF 02	1	1	1	1
Hardy	1	1	1	1
Madonna	1	1	1	1
SW Clara	1	1	1	1
Leheline				
GS EF 01	1	1	1	1
Mehis	1	1	1	1
Seko	1	1	1	1

Herne haigused / Diseases, 1-9 p (1=nakkus puudub/not infected)

Sort Variety	Haigused, kahjurid / Diseases, pests 1-9 palli/points (1=kahjustus puudub / not infected)					
	Laikpõletik hernel <i>Mycosphaerella pinodes</i>		Herne-närbumistõbi <i>Fusarium oxysporum</i>		Hernemähkur <i>Laspyresia nigricana</i>	
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
Poollehetu						
Carneval	1	1	1	1	2	1
GS EF 02	1	1	1	1	2	1
Hardy	1	1	1	1	2	1
Madonna	1	1	1	1	2	1
SW Clara	1	1	1	1	2	1
Leheline						
GS EF 01	1	*	1	*	2	1
Mehis	1	1	1	1	2	1
Seko	1	1	1	1	2	1

*- vaatlusi ei tehtud

KARTUL / POTATO

Solanum tuberosum L.

Katse agrotehnika

Katseaasta 2007	Viljandi		Võru	
Mullastik / Soil	LP, sl/ls		LP, ls2	
Eelvilja / Forecrop	Oder		taliteravili	
Väetis / Fertilizer	Pro Magna (11-11-21) 730kg/ha		Pro Magna	
Norm TA kg/ha / Fertilizer level: N-P-K	80 - 35,3 - 127,2		99 – 43,6 – 156,9	
Väetamise kuupäev / Time of fertilization	10.05.07		12.05.07	
Mahapaneku norm / Tubers rate per ha	47600		47600	
Mahapaneku kuupäev / Planting date	10.05.07		14.05.07	
Taimekaitse:preparaat, norm l/ha(kg/ha), kuup. /Plant protection: rate l/ha(kg/ha), day				
Titus DF25+Sencor+ Proteus 110D	0,030+0,300+0,750	31.05.07		
Titus			0,050	14.06.07
Proteus 110 OD	0,650	16.06.07		
Acrobat Plus			2,000	28.06.07
Ridomil Gold MZ 68 WP	2,500	26.06.07	2,500	17.07.07
Fastac			0,100	17.07.07
Proteus 110 OD	0,750	04.07.07		
Dithane NT	3,000	13.07.07		
Dithane NT	3,000	26.07.07		
Koristuskuupäev / Harvesting date		31.08.07		05.09.07

2007. a. kartuli katseandmed

Sort Variety	Saagikus, kg/ha / Yield, kg/hect					
	I dünaamika 1-st crop		II dünaamika 2-nd crop		Lõppkoristus Final crop	
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
Arielle	29198	42779	39315	49500	49560	55166
Maret	20262	23956	23269	35405	35277	41920
Monaco	36370	47174	41646	60786	56797	69550
Princess	23484	21152	30757	30869	42302	40578
Vineta	25304	33854	28536	46881	45524	56305
PD5% (LSD)	4213	3250	4405	8256	2134	3448

Sort Variety	Fraktsioonide osatähtsus (%) lõppkoristusel Fraction % at the Final Harvest						Toorelt tumenem. (peale 2h), Discoloration of Raw Material, 9=ei tumene/ no discoloration	
	<35(30)mm		35-60(30-55)mm		>60(55)mm		Viljandi	Võru
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru		
Arielle	0,8	0,0	53,9	68,0	45,3	32,0	7	9
Maret	1,7	6,0	54,8	70,0	43,5	24,0	4	9
Monaco	0,7	0,0	19,2	12,0	80,1	88,0	7	9
Princess	3,9	4,0	75,7	69,0	20,4	27,0	5	9
Vineta	1,1	2,0	54,9	74,0	44,0	24,0	6	9

Sort Variety	Saagi kvaliteet / Yield quality							
	Kuivaine, % Dry matter, %		Tärklis, % Starch, %		Suhkur, % Sugar, %		Üld-N k.a, % Total Nitrogen, %	
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
Arielle	22,3	19,6	16,5	13,8	0,56	0,81	0,33	0,35
Maret	27,4	26,0	21,5	20,2	0,26	0,26	0,37	0,42
Monaco	19,5	17,5	13,7	11,7	1,04	0,99	0,27	0,31
Princess	20,5	17,1	14,7	11,3	1,01	0,88	0,32	0,35
Vineta	21,8	22,8	16,0	17,0	0,87	1,03	0,32	0,36

Sort Variety	Haigused lehestikul / Diseases of foliage 1-9 p (1=nakkus puudub / not infected)				Nakatunud mugulate arv, tk/100 mugula kohta. Infected tubers number, unit/about 100 tubers			
	Kuivlaiksus <i>Alternaria solani</i>		Lehemädanik <i>Phytophthora infestans</i>		Märgmädanik <i>Erwinia carotovora</i>		Pruunmädanik <i>Phytophthora infestans</i>	
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
Arielle	2,0	1	2	5	0	1	0	0
Maret	2,0	1	2	3	0	0	0	0
Monaco	2,5	1	2	7	3	2	0	0
Princess	2,0	1	2	5	0	1	0	0
Vineta	2,5	1	2	5	0	1	0	0

Sort Variety	Mugulahaigused, nakatunud mugulate arv, tk/100 mugula kohta Diseases of tubers, infected tubers number, unit/about 100 tubers									
	Mustkärn <i>Thanatephorus cucumeris</i>		Harilik kärn - <i>Streptomyces scabies</i>							
			5-15 %		16-30 %		31-45 %		>45 %	
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
Arielle	38	0	7	4	0	0	0	0	0	0
Maret	25	0	7	3	0	0	0	0	0	0
Monaco	5	0	10	3	0	0	0	0	0	0
Princess	44	0	2	2	0	0	0	0	0	0
Vineta	33	0	0	2	0	0	0	0	0	0

MAIS / MAIZE

Zea mays L.

Uus maisisort Eesti Sordilehes

'Kalimero' Aeglase algarenguga. Kasvuperioodi lõpul augustis ja septembris on kiirekasvuline ja annab suure haljasmassi saagi. Tõlvikute osatähtsus saagist on standardsordiga võrdne või isegi suurem. Keskmise tõlvikute kuivainesaagiga, toorproteiini ja tärklise sisaldusega. Soovitatav kasvatada tootmispõldudel – sort on põuakindel, ei lamandu, on kiirekasvuline.

Maisi katse agrotehnika

Katseaasta 2007	Kuusiku
Mullastik	K, Is2
Eelvili	Suvinisu
Väetis	OptiCrop 21-6-12, NPK 4-18-40, ammoniumsalpeeter
Väetise norm TA kg/ha N-P-K	N155- P34- K134
Väetamise kuupäev	22.05.07 09.07.07
Külvinorm, taimi/m ²	8 taime/m ²
Külvikuupäev	29.05.07
Koristusküüpäev	01.10.07

2007.a. maisi katseandmed

Sort Variety	Haljasmassi saak, kg/ha Yield, kg/hect			Kuivaine saak, kg/ha Dry Matter yield, kg/hect		
	Tõlvikud Corncoobs	Varred+lehed Cornstalks	Kokku Total	Tõlvikud Corncoobs	Varred+lehed Cornstalks	Kokku Total
Külvatud reavahega / Distance between rows 70 cm.						
Crescendo	17600	55785	72975	6582	10923	17436
Furioso	13075	47546	60625	5361	9522	14871
Kalimero	15625	49389	65275	6000	7943	13994
Revolver	14725	50630	65500	5051	9718	14800
PD5% (LSD)	1326,2	2749,1	3164,6	496,9	492,2	711,3
Külvatud reavahega / Distance between rows 35 cm.						
Copop1	9825	32375	42200	3959,5	6215,7	10175,2

Sort Variety	Kuivaine, % Dry Matter, %		Proteiin k.a, % Protein d.b, %		Tärklis k.a, % Starch content d.b, %	
	Tõlvikud Corncoobs	Varred+lehed Cornstalks	Tõlvikud Corncoobs	Varred+lehed Cornstalks	Tõlvikud Corncoobs	Varred+lehed Cornstalks
Külvatud reavahega / Distance between rows 70 cm.						
Crescendo	37,4	19,6	8,9	7,4	44,7	1,0
Furioso	41,0	20,0	9,2	8,2	43,6	1,1
Kalimero	38,4	16,1	9,0	8,6	45,2	1,1
Revolver	34,3	19,2	10,9	8,4	41,0	0,9
Külvatud reavahega / Distance between rows 35 cm.						
Copop1	40,3	19,2	10,1	9,6	43,0	1,20

Sort Variety	Happekiud, % ADF, %		Metaboliseeruv energia, MJ/kg Metabolizable Energy, MJ/kg		Kasvufaas koristamisel Growth Stage at Harvest
	Tölvikud Corncoobs	Varred+lehed Cornstalks	Tölvikud Corncoobs	Varred+lehed Cornstalks	
Külvatud reavahega / Distance between rows 70 cm.					
Crescendo	12,0	40,2	12,0	8,7	75
Furioso	11,5	39,5	12,1	8,8	75
Kalimero	11,5	40,8	12,1	8,6	75
Revolver	12,9	38,4	11,9	8,9	75
Külvatud reavahega / Distance between rows 35 cm.					
Copop1	12,8	41,7	11,9	8,5	75

Sort Variety	Neutraalkiud, % NDF, %		Seeduva kuivaine (DDM) sisaldus, % DDM, %		Kuivaine söömus, % DMI, %	
	Tölvikud Corncoobs	Varred+lehed Cornstalks	Tölvikud Corncoobs	Varred+lehed Cornstalks	Tölvikud Corncoobs	Varred+lehed Cornstalks
Külvatud reavahega / Distance between rows 70 cm.						
Crescendo	33,1	68,4	79,5	57,5	3,6	1,7
Furioso	30,5	67,7	79,9	58,1	3,9	1,7
Kalimero	30,7	67,8	79,9	57,1	3,9	1,7
Revolver	33,3	66,3	78,8	58,9	3,6	1,8
Külvatud reavahega / Distance between rows 35 cm.						
Copop1	33,9	68,8	78,9	56,4	3,5	1,7

Sort Variety	Suhteline söödaväärtus Relative Feed Value		Seeduv energia MJ DE Digestible Dry Matter MI		Kevadine külmakahjustus, Frostbite in Spring, 1-9 p. (1=kahjust. puudub, 1=absent)
	Tölvikud Corncoobs	Varred+lehed Cornstalks	Tölvikud Corncoobs	Varred+lehed Cornstalks	
Külvatud reavahega / Distance between rows 70 cm.					
Crescendo	223,6	78,3	14,6	10,6	1
Furioso	243,8	79,9	14,7	10,7	1
Kalimero	242,2	78,4	14,7	10,5	1
Revolver	220,3	82,8	14,5	10,8	1
Külvatud reavahega / Distance between rows 35 cm.					
Copop1	216,6	76,3	14,5	10,4	1

SUVIRAPS / SPRING RAPE

Brassica napus L. var. oleifera subvar. annua

Soovitusliku sordilehe suvirapsi sordid

‘Campino’	kõrge saagikusega, hea toorrasvasisaldusega, suure tuhande tera massiga, suhteliselt madalakasvuline, hea seisukindlusega, keskmisest veidi nõrgema haiguskindlusega, varajane sort
‘Haydn’	kõrge saagikusega, kõrge toorrasvasisaldusega, kõrge proteiinisisaldusega, peeneseemneline, kõrgekasvuline, väga hea seisukindlusega, keskmise haiguskindlusega, hiline sort
‘Heros’	hea saagikusega, kõrge toorrasvasisaldusega, suure tuhande tera massiga, kõrgekasvuline, hea seisukindlusega, keskmisest veidi nõrgema haiguskindlusega, hilisepoolne sort
‘Hunter’	kõrge saagivõimega, hea toorrasvasisaldusega, suure tuhande tera massiga, suhteliselt kõrgekasvuline, keskmise kuni hea seisukindlusega, keskmise haiguskindlusega, hilisepoolne sort
‘Magma’	kõrge saagivõimega ja hea toorrasvasisaldusega, suure tuhande tera massiga, suhteliselt madalakasvuline, keskmise kuni hea seisukindlusega, keskmise haiguskindlusega, hilisepoolne sort
‘Mozart’	hea saagikusega, hea toorrasvasisaldusega, kõrge proteiinisisaldusega, peeneseemneline, keskmisekasvuline, väga hea seisukindlusega, keskmise haiguskindlusega, hiline sort

Soovitatud sordilehe tulemused suvirapsil*

Sort	Ilma haigustõrjeta (punktides)			Haigustõrjega (punktides)			
	Saak	Haiguskindlus	Punktid kokku	Saak	Toorrasvasisaldus	Haiguskindlus	Punktid kokku
Anatol	82,9	21,0	103,9	39,7	37,6	20,1	95,7
Campino	81,0	19,6	100,7	42,0	40,5	19,3	102,2
Haydn	81,6	20,5	102,1	43,7	40,8	20,4	105,5
Heros	81,6	19,3	100,9	39,8	40,6	19,9	100,5
Highlight	72,1	20,8	92,9	32,7	39,7	20,4	93,5
Hunter	80,7	19,3	100,0	41,6	40,0	19,9	101,5
Magma	81,8	20,8	102,6	43,6	40,3	20,0	104,3
Mozart	79,0	19,9	98,9	39,5	40,8	20,0	100,5
Siesta	79,3	18,7	98,1	37,3	39,6	20,0	96,4
Keskmine	80	20	100	40	40	20	100

*Kriteeriumi arvutamisel on kasutatud viie aasta riiklike majanduskatsete tulemusi.

Eesti sordilehte võetud uued suvirapsi sordid

‘Brando’	(SW J2827) hea saagikuse ja hea toorrasvasisaldusega, suure tuhande tera massiga, kõrgekasvuline, hea seisukindlusega, keskmise haiguskindlusega, hilisepoolne hübriidsort. Katses aastatel 2006, 2007.
‘Larissa’	(RG4508) kõrge saagivõimega ja hea toorrasvasisaldusega, suure tuhande tera massiga, kõrgekasvuline, hea seisukindlusega, keskmisest veidi nõrgema haiguskindlusega, hilisepoolne sort. Katses aastatel 2006, 2007.
‘Ortego’	(BE 0102/04) hea saagikuse ja hea toorrasvasisaldusega, suure tuhande tera massiga, kõrgekasvuline, väga hea seisukindlusega, keskmisest veidi nõrgema haiguskindlusega, hilisepoolne hübriidsort. Katses aastatel 2006, 2007.
‘Sheik’	võrreldes varajaste sortidega oli hea saagikusega, hea toorrasvasisaldusega, kõrge proteiinisisaldusega, suure tuhande tera massiga, keskmisekasvuline, keskmise seisukindlusega, keskmise haiguskindlusega, varajasepoolne sort. Katses aastatel 2006, 2007.
‘Zappa’	(SW K2835) väga kõrge saagikusega, hea toorrasvasisaldusega, suhteliselt suure 1000 tera massiga, suhteliselt kõrgekasvuline, hea seisukindlusega, keskmise haiguskindlusega, varajasepoolne sort. Katses aastatel 2006, 2007.

Suvirapsisortide levik 2007*

Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha
Landmark	21,4	Haydn	19,5
Campino	20		

* Vastavalt Taimetoodangu Inspektsiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Katseaasta / Testing year 2007	Viljandi	Kuusiku
Mullastik / Soil	Klg, ls1	K ^{```} ls3
Eelvili / Previous crop	mustkesa / black fallow	hernes / pea
Külvinorm, id.tera/m ² Sowing rate, germinating seeds per m ²	hübriidsortidel / for hybrids - 60 id.tera/m ² ; tavasortidel / for others - 100 id.tera/m ²	
Külvikuupäev / Sowing date	7.05.07	7.05.07
Väetise norm TA kg/ha N-P-K-S Fertilizer - level of N-P-K-S	126-28-88-21	105-14-50-19
	20-132-108	
Väetamise kuupäev / Time of fertilization	2.05.07	4.05.07
	13.06.07	
Taimekaitse: (norm l/ha, töötl.kuup.) Plant protection (litre per hectare, date of the treatment)		
Treflan Super	2,0 02.05.07	2,0 07.05.07
Teridox 500 EC		
Lontrel 300		
Fastac	0,15 21.05.07	0,2 27.05.07; 09.07.07
Danadim 40EC		
Proteus	0,75 28.05.07; 08.06.07	
Karate	0,15 13.06.07; 22.06.07; 26.06.07	
Folicur *	1,0 26.06.07	1,0 24.07.07

* F1 = faktor 1 - tehtud haiguste tõrje / sprayed with fungicide

F2 = faktor 2 - ilma haigustõrjeta / without spraying

2007. a. suvirapsi katseandmed

Sort Variety	Saagikus, kg/ha Yield, kg/hect				Kasvuperiood, päeva Growing period, daysperiod, days			
	Viljandi		Kuusiku		Viljandi		Kuusiku	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Anatol	4107	4048	3862	3059	135	135	141	138
BE 0102/04	3512	3539	3892	2604	143	142	134	134
BE 508503	3424	2897	2469	2525	136	137	146	144
BE 515405	4125	3404	3605	2789	139	140	142	141
Campino	3866	3081	3719	2476	127	128	141	142
Haydn	4290	3546	3920	2817	144	144	146	146
Heros	3491	3321	3246	2960	145	145	136	136
Highlight	2943	2726	2875	2153	129	129	145	146
Hunter	4154	4041	3512	2803	139	138	136	136
Magma	4397	3458	3242	2550	143	142	141	140
Marie	3309	3397	3094	2513	126	126	140	140

Sort Variety	Saagikus, kg/ha Yield, kg/hect				Kasvuperiood, päeva Growing period, daysperiod, days			
	Viljandi		Kuusiku		Viljandi		Kuusiku	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Mozart	3409	2857	3200	2720	145	145	142	141
NEX 160	3002	2526	2871	2899	144	144	140	142
NEX 170	3578	2690	2944	2326	128	128	146	146
NPZ SR 0407	3360	3002	3216	2771	135	135	146	143
NPZ SR 0707	3919	3745	3596	2974	128	128	145	145
NPZ SR 1007	4095	3782	3453	2745	135	135	145	142
NPZ SR 23/06	3829	3592	2677	3035	135	135	146	143
NPZ SR 24/06	2523	2495	3248	2601	135	136	145	146
NPZ SR 3207	4017	3501	3147	2545	129	129	141	139
NPZ SR 3307	3861	3417	3294	2891	129	129	142	140
RG407/04	3953	3758	3047	2729	134	134	141	141
RG407/13	3514	3500	3187	2656	134	135	141	141
RG4508	4641	4152	3655	2636	129	129	146	146
RG4605	3739	4126	3099	2289	128	129	146	145
RG4607	3815	3603	3080	2756	133	133	141	141
RG4701	3673	3555	3198	2945	129	129	146	145
RG4702	3314	3445	3484	2634	135	135	145	145
RG4708	3442	3379	2727	2478	136	137	144	146
Sheik	3891	3618	3029	2742	128	128	140	142
Siesta	3247	2780	3166	2561	140	141	136	135
SW J2827	3866	3647	3306	3069	134	134	145	145
SW K2835	4395	4053	3754	3290	135	134	146	146
SW L 2837	4228	3787	3937	3095	135	135	145	146
SW L 2840	4551	3902	3276	3099	129	129	141	140
PD5% (LSD)	342	459	366	396				

Sort Variety	Taimede kõrgus, cm Height of plants, cm				Seisukindlus, 1-9 p (1=halb) Lodging resistance, 1-9 p (1=bad)				1000 tera mass k.a, g TKW d.b, g	
	Viljandi		Kuusiku		Viljandi		Kuusiku		Viljandi	Kuusiku
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F1
Anatol	84	91	134	131	8,0	8,0	9	9	3,18	2,83
BE 0102/04	90	102	145	141	8,0	8,0	9	9	3,97	3,15
BE 508503	93	90	149	148	7,0	6,5	9	9	4,02	2,99
BE 515405	97	95	144	142	7,0	7,0	7	7	4,31	3,51
Campino	82	81	126	117	7,0	7,5	7	7	4,08	3,52
Haydn	94	104	141	135	8,0	7,5	9	9	3,71	3,12
Heros	92	104	142	144	7,0	7,0	9	9	4,32	3,13
Highlight	82	82	129	118	7,0	7,5	7	7	3,64	2,76
Hunter	92	97	137	144	7,0	7,0	7	7	4,20	3,33
Magma	88	85	132	129	7,0	7,0	5	5	4,10	3,28
Marie	65	73	135	130	7,0	7,0	7	7	4,15	3,12
Mozart	88	98	144	136	8,0	8,0	9	8	3,88	3,09

Sort Variety	Taimede kõrgus, cm Height of plants, cm				Seisukindlus, 1-9 p (1=halb) Lodging resistance, 1-9 p (1=bad)				1000 tera mass k.a, g TKW d.b, g	
	Viljandi		Kuusiku		Viljandi		Kuusiku		Viljandi	Kuusiku
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F1
NEX 160	88	85	133	131	7,5	7,0	9	9	3,86	3,37
NEX 170	78	85	140	126	7,0	7,0	7	8	3,30	2,65
NPZ SR 0407	77	89	145	142	7,0	7,0	9	8	4,43	3,27
NPZ SR 0707	71	72	131	134	7,5	7,5	9	9	4,35	3,33
NPZ SR 1007	87	99	145	145	7,5	7,0	9	9	4,17	3,32
NPZ SR 23/06	80	81	133	120	7,0	6,5	9	9	4,26	3,37
NPZ SR 24/06	80	81	135	140	6,0	6,0	5	7	3,35	2,48
NPZ SR 3207	89	90	138	136	7,5	7,5	9	9	4,02	3,19
NPZ SR 3307	77	83	129	125	7,0	7,5	9	9	4,59	3,12
RG407/04	86	97	143	131	8,0	8,0	9	9	4,00	3,09
RG407/13	81	87	133	126	7,5	7,5	9	9	4,55	3,24
RG4508	88	106	147	147	8,0	8,0	8	7	4,44	3,34
RG4605	79	97	140	136	7,0	7,5	9	9	4,54	3,40
RG4607	87	96	152	147	7,0	7,0	5	5	3,93	3,00
RG4701	72	79	138	139	7,0	7,0	7	7	4,03	3,70
RG4702	75	79	137	132	6,5	6,5	5	6	4,30	3,46
RG4708	81	94	141	136	8,0	8,0	9	9	4,22	3,08
Sheik	84	86	140	137	7,0	7,5	9	9	4,50	3,36
Siesta	87	96	138	131	7,5	7,5	9	9	3,83	3,08
SW J2827	81	102	144	139	7,0	7,0	9	9	4,20	3,17
SW K2835	87	101	144	146	7,5	7,5	9	9	4,24	3,08
SW L 2837	82	97	147	143	8,0	8,0	9	9	3,78	2,91
SW L 2840	87	95	135	137	8,0	8,0	9	9	4,44	2,74

Sort Variety	Proteiin k.a, % Protein d.b, %		Toorrasv k.a, % Raw fat in d.b, %		Glükosinolaadid, µmol/g Glycosinolates, µmol/g	
	Viljandi	Kuusiku	Viljandi	Kuusiku	Viljandi	Kuusiku
	F1	F1	F1	F1	F1	F1
Anatol	24,2	23,5	45,3	43,8	7,2	10,3
BE 0102/04	23,9	22,5	47,3	46,8	10,2	11,9
BE 508503	22,5	22,0	46,4	44,8	7,0	9,3
BE 515405	22,1	22,2	50,1	48,4	8,8	11,9
Campino	20,8	21,2	49,8	47,1	4,4	12,0
Haydn	24,0	23,4	48,2	46,9	10,1	14,3
Heros	24,7	22,3	46,1	47,5	10,9	11,6
Highlight	23,1	23,3	47,8	45,8	8,9	13,0
Hunter	23,4	22,9	47,5	46,1	11,4	11,9
Magma	22,1	22,4	48,4	47,2	8,0	12,0
Marie	24,0	24,2	48,6	46,4	9,6	14,1
Mozart	24,6	24,6	47,4	47,5	8,0	14,8
NEX 160	22,8	23,8	51,3	50,1	9,2	10,9
NEX 170	21,2	22,5	52,0	48,5	7,4	11,9
NPZ SR 0407	22,8	22,4	48,9	47,5	9,3	14,6

Sort Variety	Proteiin k.a, % Protein d.b, %		Toorrasv k.a, % Raw fat in d.b, %		Glükosinolaadid, µmol/g Glycosinolates, µmol/g	
	Viljandi		Kuusiku		Viljandi	
	F1	F1	F1	F1	F1	F1
NPZ SR 0707	25,6	23,3	46,5	46,8	6,5	7,7
NPZ SR 1007	22,1	22,5	49,3	47,2	7,7	10,5
NPZ SR 23/06	23,9	24,0	48,8	46,5	10,0	13,0
NPZ SR 24/06	24,1	24,4	47,9	45,4	11,2	14,4
NPZ SR 3207	20,5	21,7	51,4	47,8	6,6	10,9
NPZ SR 3307	21,4	20,8	52,1	50,0	5,8	12,0
RG407/04	24,2	23,8	47,4	45,8	7,2	12,5
RG407/13	23,6	22,3	46,6	45,7	8,3	13,2
RG4508	23,3	23,1	47,9	45,7	9,9	11,2
RG4605	21,9	22,0	49,1	46,8	5,7	12,1
RG4607	21,0	21,8	48,2	44,8	9,7	14,7
RG4701	21,4	20,7	51,4	50,6	6,0	8,5
RG4702	23,3	23,4	46,9	45,0	7,7	9,2
RG4708	23,7	24,1	48,8	46,4	6,7	13,4
Sheik	24,8	24,6	47,7	46,1	7,9	10,9
Siesta	22,9	23,3	47,1	45,3	7,1	11,7
SW J2827	23,9	22,5	47,3	47,0	6,1	9,2
SW K2835	23,6	21,2	47,5	47,8	8,0	9,7
SW L 2837	23,1	22,5	47,9	46,0	7,3	10,6
SW L 2840	21,8	21,5	49,8	47,6	7,6	12,6

Suvirapsi haigused / Diseases, 1-9 p (1=nakkus puudub/not infected)

Sort Variety	Ristõieliste kuivlaiksus <i>Alternaria brassicae</i>				Ristõieliste valgemädanik <i>Sclerotinia sclerotiorum</i>				Hakhallitus <i>Botrytis cinerea</i>			
	Viljandi		Kuusiku		Viljandi		Kuusiku		Viljandi		Kuusiku	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Anatol	5	5	4,0	6,0	1	1	3,5	3,5	1	1	3,0	4,0
BE 0102/04	5	5	5,0	6,5	1	1	3,5	4,5	1	1	3,0	5,0
BE 508503	5	5	4,0	5,0	1	1	3,0	4,0	1	1	3,0	4,5
BE 515405	5	5	4,0	7,0	1	1	3,0	3,5	1	1	4,0	4,5
Campino	5	5	4,0	6,5	1	1	3,0	4,0	1	1	3,5	4,5
Haydn	5	5	4,5	7,0	1	1	3,0	4,0	1	1	3,0	5,5
Heros	5	5	5,0	5,5	1,5	1	3,0	4,0	1	1	3,5	4,5
Highlight	5	5	4,0	6,5	1	1	3,0	4,0	1	1	3,5	4,5
Hunter	5	5	4,5	6,0	1	1	3,5	4,5	1	1	3,5	5,0
Magma	5	5	4,0	6,0	1	1	3,0	3,0	1	1	3,5	5,0
Marie	5	5	5,0	7,0	1	1	3,0	4,0	1	1	4,0	5,0
Mozart	5	5	4,0	6,0	1	1	3,5	3,5	1	1	3,5	4,5
NEX 160	5	5	4,5	6,0	1	1	3,5	4,5	1	1	3,5	5,0
NEX 170	5	5	4,5	7,0	1	1	3,0	4,0	1	1	3,5	4,5
NPZ SR 0407	5	5	4,5	7,0	1	1	3,5	3,5	1	1	3,0	4,0
NPZ SR 0707	5	5	4,5	6,5	1	1	3,0	4,0	1	1	3,0	4,5
NPZ SR 1007	5	5	4,5	6,0	1	1	3,0	3,5	1	1	3,5	5,5

Sort Variety	Ristõieliste kuivlaikusus <i>Alternaria brassicae</i>				Ristõieliste valgemädanik <i>Sclerotinia sclerotiorum</i>				Hahkhallitus <i>Botrytis cinerea</i>			
	Viljandi		Kuusiku		Viljandi		Kuusiku		Viljandi		Kuusiku	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
NPZ SR 23/06	5	5	4,5	6,5	1	1	3,5	3,5	1	1	3,0	4,0
NPZ SR 24/06	5	5	4,0	6,0	1	1	4,0	4,0	1	1	3,0	4,0
NPZ SR 3207	5	5	4,5	6,5	1	1	3,0	3,5	1	1	3,5	5,0
NPZ SR 3307	5	5	4,5	6,0	1	1	3,5	3,5	1	1	3,0	4,5
RG407/04	5	5	4,0	6,0	1	1	3,5	4,0	1	1	3,5	4,5
RG407/13	5	5	5,0	5,5	1	1	4,0	4,0	1	1	3,5	3,5
RG4508	5	5	4,5	6,5	1	1	3,5	4,5	1	1	3,0	4,5
RG4605	5	5	4,0	5,0	1	1	3,5	3,0	1	1	3,0	4,5
RG4607	5	5	4,0	5,5	1	1	3,0	4,5	1	1	3,5	4,5
RG4701	5	5	4,0	6,0	1	1	3,5	4,5	1	1	3,5	4,5
RG4702	5	5	4,5	6,0	1	1	3,0	3,5	1	1	3,5	5,0
RG4708	5	5	5,0	7,0	1	1	3,5	3,5	1	1	3,5	5,0
Sheik	5	5	4,5	6,5	1	1	3,0	4,0	1	1	4,0	5,0
Siesta	5	5	4,0	5,5	1	1	3,5	3,5	1	1	3,0	4,5
SW J2827	5	5	4,0	6,0	1	1	3,0	4,0	1	1	3,5	4,5
SW K2835	5	5	4,0	5,0	1	1	3,0	4,0	1	1	3,5	4,5
SW L 2837	5	5	4,0	7,0	1	1	3,0	3,5	1	1	4,0	5,0
SW L 2840	5	5	4,5	6,5	1	1	3,0	4,5	1	1	3,5	4,0

Sort Variety	Ristõieliste jahukaste - <i>Erysiphe cruciferarum</i>				Tõusmepõletik - <i>Pythium spp.</i>			
	Viljandi		Kuusiku		Viljandi		Kuusiku	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Anatol	1	1	1	1	1	1	1	1
BE 0102/04	1	1	1	1	1	1	1	1
BE 508503	1	1	1	1	1	1	1	1
BE 515405	1	1	1	1	1	1	1,5	1
Campino	1	1	1	1	1	1	1,5	1
Haydn	1	1	1	1	1	1	1	1,5
Heros	1	1	1	1	1	1	1,5	1
Highlight	1	1	1	1	1	1	1,5	1
Hunter	1	1	1	1	1	1	1	1
Magma	1	1	1	1	1	1	1,5	1
Marie	1	1	1	1	1	1	1	1,5
Mozart	1	1	1	1	1	1	1	1
NEX 160	1	1	1	1	1	1	1	1
NEX 170	1	1	1	1	1	1	1	1
NPZ SR 0407	1	1	1	1	1	1	1	1
NPZ SR 0707	1	1	1	1	1	1	1,5	1
NPZ SR 1007	1	1	1	1	1	1	1	1
NPZ SR 23/06	1	1	1	1	1	1	1	1
NPZ SR 24/06	1	1	1	1	1	1	1,5	1
NPZ SR 3207	1	1	1	1	1	1	1	1
NPZ SR 3307	1	1	1	1	1	1	1	1

Sort Variety	Ristõieliste jahukaste - <i>Erysiphe cruciferarum</i>				Tõusmepõletik - <i>Pythium spp.</i>			
	Viljandi		Kuusiku		Viljandi		Kuusiku	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
RG407/04	1	1	1	1	1	1	1	1
RG407/13	1	1	1	1	1	1	1,5	1
RG4508	1	1	1	1	1	1	1	1,5
RG4605	1	1	1	1	1	1	1	1
RG4607	1	1	1	1	1	1	1	1
RG4701	1	1	1	1	1	1	1	1
RG4702	1	1	1	1	1	1	1	1
RG4708	1	1	1	1	1	1	1	1
Sheik	1	1	1	1	1	1	1,5	1
Siesta	1	1	1	1	1	1	1	1
SW J2827	1	1	1	1	1	1	1	1
SW K2835	1	1	1	1	1	1	1	1
SW L 2837	1	1	1	1	1	1	1	1
SW L 2840	1	1	1	1	1	1	1	1,5

TALIRAPS / WINTER RAPE

Brassica napus L. var. oleifera subvar. Biennis

Eesti sordilehte võetud uued talirapsi sordid

- ‘Californium’ keskmise talvekindlusega, väga hea saagikusega ja hea toorrasvasisaldusega, suure tuhande tera massiga, suhteliselt madalakasvuline, hea seisukindlusega, keskmise haiguskindlusega, varajane sort. Saagiaastad 2005, 2007.
- ‘Carousel’ keskmise talvekindlusega, hea saagikusega, hea toorrasvasisaldusega, suure tuhande tera massiga, suhteliselt madalakasvuline, keskmise kuni hea seisukindlusega, keskmise haiguskindlusega, keskvalmiv sort. Saagiaastad 2005, 2007.
- ‘Sojus’ (NPZ 0326 VIK) keskmise talvekindlusega, hea saagikusega, kõrge toorrasva-sisaldusega, kõrge proteiinisisaldusega, suure tuhande tera massiga, kõrgekasvuline, hea seisukindlusega, keskmise haiguskindlusega, hübriid-sort. Saagiaastad 2005, 2007.

Katse agrotehnika

Katseaasta / Testing year 2006/2007	Viljandi		
Mullastik / Soil	LP(g), Is1		
Eelvilja / Previous crop	mustkesa / black fallow		
Külvinorm, id.tera/m ² Sowing rate, germinating seeds per m ²	100 id.tera/m ²		
Külvikuupäev / Sowing date	11.08.06		
Väetise norm TA kg/ha N-P-K-S + N Fertilizer - level of N-P-K-S + N	25 - 22 - 104 - 35	+ 105	
Väetamise kuupäev / Time of fertilization	08.08.06	+ 26.03.07	
Taimekaitse: (norm l/ha, töötl.kuup.) Plant protection (litre per hectare, date of the treatment)	Treflan Super	2,0 l/ha	08.08.06
	Juventus	1,0 l/ha	14.09.06

2007. a. talirapsi katseandmed

Sort Variety	Saagikus, kg/ha Yield, kg/hect	Talvekindlus Winter hardiness 1-9 (1=halb/bad)	Kasvuperiood, päeva Growing period, daysperiod, days	Taimede kõrgus, cm Height of plants, cm
	Viljandi	Viljandi	Viljandi	Viljandi
Californium	4153	5,3	349	140
Carousel	3559	3	354	123
Express	2694	2,8	353	129
Finesse	3002	2	355	135
Herkules	2913	2	355	125
Kronos	3482	2	355	150
Livius	4110	4,8	353	135
NPZ 0326 VIK	3618	3,8	355	139
RG 22/01	2947	1	356	118
RG 23/14	3131	2,8	355	135
RG 2401	2519	1	356	130
Silvia	4007	5,8	354	152
SW Celsius	3452	5,3	353	146
SW Pastell	3677	5,3	354	148
Taurus	3353	4	353	148
Vision	2340	1,3	357	121
PD5% (LSD)	487,5			

Sort Variety	Toorrasv k.a., % Raw fat in d.b., %	Proteiin k.a., % Protein d.b., %	Varre valmimise viibim. Delay of senescens of stem 1-9 p (1= puudub/not visible)	1000 t. mass k.a., g TKW d.b.,g
	Viljandi	Viljandi	Viljandi	Viljandi
Californium	50,3	18,3	5	4,6
Carousel	50,9	18,5	7	4,4
Express	51,3	19,6	8	4,3
Finesse	49,4	20,3	8	5,5
Herkules	46,9	21,5	8	5,7
Kronos	46,7	20,9	8	4,6
Livius	50,3	19,9	7	4,4
NPZ 0326 VIK	49,5	20,1	7	4,4
RG 22/01	49,3	20,7	8	4,5
RG 23/14	47,0	21,8	8	5,9
RG 2401	48,6	21,6	8	5,4
Silvia	50,6	19,6	7	4,3
SW Celsius	49,5	19,3	7	4,5
SW Pastell	49,0	19,9	7	4,7
Taurus	50,5	19,9	7	4,8
Vision	48,8	20,7	8	4,5

Talirapsi haigused / Diseases, 1-9 p. (1=nakkus puudub/not infected)

Sort Variety	Ristõeliste kuivlaikus <i>Alternaria brassicae</i>	Valgemädanik <i>Sclerotinia sclerotiorum</i>
	Viljandi	Viljandi
Californium	5	3
Carousel	5	1
Express	5	2
Finesse	5	2
Herkules	5	2
Kronos	5	2
Livius	5	2
NPZ 0326 VIK	5	3
RG 22/01	5	1
RG 23/14	5	2
RG 2401	5	1
Silvia	5	2
SW Celsius	5	3
SW Pastell	5	2
Taurus	5	3
Vision	5	1

RISTÕIELISTE HALJASVÄETIS- ja VAHEKULTUURID GREEN MANURE- and INTERCROPS of CRUCIFERS

Katse agrotehnika

Katseaasta / Testing year 2007		Viljandi	
Mullastik / Soil		Klg, ls1	
Eelvilil / Previous crop		suviuder / spring barley	
Külvinorm, id.tera/m ² Sowing rate, germinating seeds per m ²		200 id.tera/m ² / germinating seeds per m ²	
Külvikuupäev / Sowing date		13.08.07	
Väetise norm TA kg/ha N-P-K / Fertilizer - level of N-P-K-S		84 - 18 - 33 - 8 eelviljale / for previous crop	
Väetamise kuupäev / Time of fertilization		16.04.07	
Taimekaitse: (norm l/ha, töötl.kuup.) Plant protection (litre per hectare, date of the treatment)			
Eelviljale / for previous crop	Arrat	0,15	25.05.07
Vahekultuurile / for intercrop	Fusilade	0,75	05.09.07

2007. a. vahekultuuride katseandmed

Valge sinep	Õlirõigas
Litember	GS-OR-01
GS-SF-01	

Sort Variety	Haljasmassi saak, kg/ha Yield,kg/hect	Kuivaine saak, kg/ha Dry matter yield,kg/hect	Maapealse massi moodustumine, Development of above earth mass, 1-9. p. (1=väike/small)	Kahe rea lehestiku sulgumine, Closure of the foliage, 1-9 p. (1=väike/small)	Taimede kõrgus, Height of plants, cm	Kasvuperiood, päeva Growing period, days
GS-SF-01	4550	642	5	5	33	59
Litember	6100	793	7	6	38	59
GS-OR-01	2700	329	6	6	22	59
PD 5% (LSD)	2147	286				

Sort Variety	Elementide sisaldus k.a / Content of elements d.b				C:N suhe/ratio
	N	P	K	Ca	
GS-SF-01	4,70	0,56	6,09	2,92	9,4
Litember	4,37	0,58	6,00	2,74	10,0
GS-OR-01	5,75	0,67	2,81	1,65	7,5

Sort Variety	Haiguste / kahjurite esinemine / Diseases / pests 1-9 p (1=kahjustus puudub/not damaged)	
	Ristõieliste kuivlaiksus <i>Alternaria brassicae</i>	Kapsaliblika röövik <i>Pieris spp</i>
GS-SF-01	2	1
Litember	2	1
GS-OR-01	4	1

HEINTAIMED / GRASSES

Eesti sordilehte võetud uued heintaimede sordid

Kerahein

'SW Luxor' Külviaastal kiire arenguga. Hea kuivaine saagiga. Kvaliteedinäitajate, talvekindluse ja põllul väljanägemise poolest sarnanes Ambaga.

Harilik lutsern

'SW Nexus' Niidutüübiline lutsernisort, mida saab võrrelda Dianega. Kuivaine saagikus on sordil väga hea. Kvaliteedinäitajatest maksab esile tõsta natuke paremat proteiini sisaldust. Happe ja neutraalkiu sisaldus oli sarnane võrdlussordile. 2006 aasta sügisel oli liblikõielistel kultuuridel tugev fusarioosi puhang, mis mõjutas hiljem taimiku talvekindlust.

Heintaimede sortide levik 2007*

Liik / Sort	Tunnustatud pind, ha
Aasnurmikas (<i>Poa pratensis</i> L.)	
Esto	65,1
Harilik aruhein (<i>Festuca pratensis</i> Huds.)	
Arni	103,18
Laura	36,91
Jõgeva 47	10,65
Darimo	10,2
Ida-kitsehernes (<i>Galega orientalis</i> Lam.)	
Gale	83,96
Kerahein (<i>Dactylis glomerata</i> L.)	
Jõgeva 220	10,04
Jõgeva 242	1,6
Punane aruhein (<i>Festuca rubra</i> subsp.)	
Kauni	71,61
Jõgeva 70	0,1
Põldtimut (<i>Phleum pratense</i> L.)	
Tika	280,12
Jõgeva 54	188,98
Tundra	87,9
Tia	67,82
Comer	47,49
Goliath	26,5
Sale haguhein (<i>Koeleria macrantha</i> (Ledeb.)	
Ilo	2,17
Valge mesikas (<i>Melilotus albus</i> Medik.)	
Kuusiku 1	5,2

Liik / Sort	Tunnustatud pind, ha
Aasrebasesaba (<i>Alopecurus pratensis</i> L.)	
Haljas	9,3
Itaalia raihein (<i>Lolium multiflorum</i> Lam.)	
Talvike	10,29
Karjamaa raihein (<i>Lolium perenne</i> L.)	
Raidi	70,47
Raite	37,04
Lutsern (<i>Medicago sativa</i> L.)	
Jõgeva 118	51,66
Karlu	9,6
Ohtetu püsikluste (<i>Bromus inermis</i> Leyss.)	
Lehis	5,31
Punane ristik (<i>Trifolium pratense</i> L.)	
Jõgeva 433	240,36
Ilte	184,97
Mars	45
Varte	43,98
Päideroog (<i>Phalaris arundinacea</i> L.)	
Pedja	13,4
Roog-aruhein (<i>Festuca arundinacea</i> Schr.)	
Fuego	53,85
Retu	6,0
Valge ristik (<i>Trifolium repens</i> L.)	
Jõgeva 4	20,94
Tooma	7,94

* Vastavalt Taimetoodangu Inspektsiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Liik Species	Mullastik Soil	Eelvili Forecrop	Külvi-norm Sowing rate	Külvi kuupäev Sowing date
Kerahein <i>Dactylis glomerata</i>	LP g sl	Kaer Oats	20	15.06.05
Lutsern <i>Medicago sativa</i>	LP (g) ls2	Kaer Oats	15	15.06.05
Punane ristik <i>Trifolium pratense</i>	LP (g) sl	Mustkesa Balck fallow	20	08.08.06
Päideroog <i>Phalaris arundinacea</i>	Go ls1	Mustkesa Balck fallow	15	08.08.06

Liik Species	Väetamine kg/ha / Fertilization kg/ha				
	Külvieelne Before sowing N-P-K	Kevadel Spring N	Peale niiteid After cutting N	Sügisel Autumn P – K	N kokku Nitrogen total
Kerahein <i>Dactylis glomerata</i>	99-19-67	81	70	*	151
Lutsern <i>Medicago sativa</i>	0-19-67	*	*	*	*
Punane ristik <i>Trifolium pratense</i>	0-31-105	*	*	51-96	*
Päideroog <i>Phalaris arundinacea</i>	0-21-80	70	70	51-96	140

*ei antud

Liik Species	Taimekaitse / Plant protection	
	Herbitsiid / Herbicide	Kuupäev / Date
Kerahein <i>Dactylis glomerata</i>	*	*
Lutsern <i>Medicago sativa</i>	*	*
Punane ristik <i>Trifolium pratense</i>	Zellek Super 0,6 l/ha	8.05.07
Päideroog <i>Phalaris arundinacea</i>	*	*

*ei kasutatud

HEINTAIMED (katse rajamise aasta 2006) SAAGIAASTA 2007

Grasses results in 2007 (Year of sowing 2006)

Sort Variety	Haljasmassi saak, kg/ha Yield, kg/hect				Kuivaine saak, kg/ha Dry matter yield, kg/hect			
	1. niide 1-st cut	2. niide 2-nd cut	3. niide 3-rd cut	Kokku Total	1.niide 1-st cut	2.niide 2-nd cut	3.niide 3-rd cut	Kokku Total
Päideroog (<i>Phalaris arundinacea</i>)								
Marathon	18473	14312		32783	4840	5555		10393
Palaton	17753	13901		31658	5183	7800		12985
Pedja	17698	14137		31833	5239	6419		11657
PD5% (LSD)				198				19
Punane ristik (<i>Trifolium pratense</i>)								
Atlantis	20196	19419	17803	57414	4060	3613	2813	10484
Mars	20321	22469	16478	59264	4227	4202	3147	11576
Varte	18082	19687	12094	49872	3455	3504	2153	9115
PD5% (LSD)				2001				392

Sort Variety	Happekiud, % Acid detergent fiber, %			Proteiin kuivaines, % Crude protein, %			Neutraalkiud NDF, %		
	1. niide 1-st cut	2. niide 2-nd cut	3. niide 3-rd cut	1. niide 1-st cut	2. niide 2-nd cut	3. niide 3-rd cut	1. niide 1-st cut	2. niide 2-nd cut	3. niide 3-rd cut
Päideroog (<i>Phalaris arundinacea</i>)									
Marathon	42,7	36,8		10,7	4,7		66,8	60,9	
Palaton	43,3	35,8		9,2	4,9		68,7	61,3	
Pedja	41,8	34,1		10,2	5,3		66,9	59,2	
Punane ristik (<i>Trifolium pratense</i>)									
Atlantis	31,0	30,3	28,6	15,7	17,3	20,2	40,4	38,3	35,6
Mars	29,9	30,6	27,7	17,4	17,7	22,3	37,7	38,5	33,8
Varte	30,8	29,0	25,8	16,5	19,7	22,9	38,4	34,5	31,1

Sort Variety	Seeduva kuivaine sisaldus (DDM), % Total Digestible Nutrients, %			Metaboliseeruv energia, MJ/kg Metabolizable Energy, MJ/kg			Talvekindlus Winter hardiness 1-9 (1=bad/halb)
	1. niide 1-st cut	2. niide 2-nd cut	3. niide 3-rd cut	1. niide 1-st cut	2. niide 2-nd cut	3. niide 3-rd cut	
Päideroog (<i>Phalaris arundinacea</i>)							
Marathon	55,6	60,2		8,4	9,1		9
Palaton	55,2	61,0		8,4	9,2		8
Pedja	56,3	62,3		8,5	9,4		8
Punane ristik (<i>Trifolium pratense</i>)							
Atlantis	64,8	65,3	12,3	9,8	9,9	10,1	8
Mars	65,7	65,1	12,4	9,9	9,8	10,2	8
Varte	64,9	66,3	12,7	9,8	10,0	10,4	8

HEINTAIMED (KATSE RAJAMISE AASTA 2005) SAAGIAASTA 2007

Grasses results in 2007 (Year of sowing 2005)

Sort Variety	Haljasmassi saak, kg/ha Yield, kg/hect				Kuivaine saak, kg/ha Dry matter yield, kg/hect			
	1. niide 1-st cut	2. niide 2-nd cut	3. niide 3-rd cut	Kokku Total	1.niide 1-st cut	2.niide 2-nd cut	3.niide 3-rd cut	Kokku Total
<i>Kerahein (Dactylis glomerata)</i>								
Amba	25910	13485		39395	4542	4328		8870
Jõgeva 220	35891	11635		47526	6030	3942		9971
Jõgeva 242	30258	13824		44082	4900	4421		9321
SW Luxor	34442	14281		48722	5617	4412		10029
PD5% (LSD)				3527				741
<i>Lutsern (Medicago sativa)</i>								
ABT 205	38375	24050	17605	80075	8865	5147	4366	18389
Diane	38275	22350	16839	77350	8153	4359	3775	16258
SW Nexus	38550	22775	17061	78500	8867	4623	4111	17629
PD5% (LSD)				3335				787

Sort Variety	Happekiud, % Acid detergent fiber, %			Proteiin kuivaines, % Crude protein, %			Neutraalkiud, % Neutral detergent fiber, %		
	1. niide 1-st cut	2. niide 2-nd cut	3. niide 3-rd cut	1. niide 1-st cut	2. niide 2-nd cut	3. niide 3-rd cut	1. niide 1-st cut	2. niide 2-nd cut	3. niide 3-rd cut
<i>Kerahein (Dactylis glomerata)</i>									
Amba	35,1	36,9		13,8	6,8		58,6	66,3	
Jõgeva 220	37,9	38,6		12,7	4,7		61,5	70,2	
Jõgeva 242	36,5	39,4		13,6	5,4		59,8	70,8	
SW Luxor	36,2	37,9		13,7	5,5		58,7	69,4	
<i>Lutsern (Medicago sativa)</i>									
ABT 205	34,5	33,6	33,5	16,9	21,1	17,6	46,4	43,0	44,1
Diane	34,6	30,7	33,9	17,4	24,9	17,7	45,5	38,6	43,4
SW Nexus	34,2	31,0	32,9	16,6	23,8	18,1	46,6	39,6	43,2

Sort Variety	Seeduva kuivaine sisaldus (DDM), % Total Digestible Nutrients, %			Metaboliseeruv energia, MJ/kg Metabolizable Energy, MJ/kg			Talvekindlus Winter hardiness 1-9 (1=bad/halb)
	1. niide 1-st cut	2. niide 2-nd cut	3. niide 3-rd cut	1. niide 1-st cut	2. niide 2-nd cut	3. niide 3-rd cut	
<i>Kerahein (Dactylis glomerata)</i>							
Amba	61,6	60,2		9,3	9,1		9
Jõgeva 220	59,4	58,8		9,0	8,9		9
Jõgeva 242	60,5	58,2		9,2	8,8		9
SW Luxor	60,7	59,4		9,2	9,0		9
<i>Lutsern (Medicago sativa)</i>							
ABT 205	62,0	62,7	62,8	9,4	9,5	9,5	8
Diane	61,9	65,0	62,5	9,4	9,8	9,5	9
SW Nexus	62,3	64,8	63,3	9,4	9,8	9,6	8

KÄESOLEVAS KOGUMIKUS KASUTATUD LÜHENDID

Tabelites kasutatud lühendid

F1	faktor 1 - tehtud haiguste tõrje (sprayed with fungicide)
F2	faktor 2 - ilma haigustõrjeta (without spraying)
PD5%	piirdiferents vea tõenäosusega 5 %
pop	populatsioonsort
hüb	hübriidsort
id.tera/m2	idanevat tera ruutmeetri kohta
TA/ha	toimeainet hektari kohta
1-9 p	1-9 palli (points)
k.a	kuivaine

Mullaliikide ja mullalõimiste šifrite tähendused

LP(g)	gleistumistunnustega kahkjas muld
LPg	gleistunud kahkjas muld
Go	leostunud gleimuld
Ko	leostunud muld
LP	kahkjas muld
KIg	gleistunud leetjas muld
KI	leetjas muld
K	rähkmuld
K''	keskmise sügavusega rähkmuld

Mullalõimiste šifrite tähendused

ls	liivsavi
sl/l	saviliiv liivsavi
ls1	kerge liivsavi
ls2	keskmise liivsavi
ls3	raske liivsavi

MÄRKUSED

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

